

Visok obisk iz SSSR v Iskri

26. aprila je obiskala Kranj 12-članska delegacija medvladnega komiteja za ekonomsko sodelovanje. Vodil jo je namestnik predsednika ministrskega sveta ZSSR Vladimir Nikolajevič Navikov. Pri ogledu proizvodnih obratov so goste spremljali podpredsednik IS SRS Rudi Čačinovič, generalni direktor Jože Hujs, predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar, glavni direktor Iskra-Commerce Anton Stipančič in drugi. Po ogledu filma „To je Iskra“ so sovjetski gostje pohvalili proizvodno organizacijo. Menijo, da obstajajo ugodne možnosti za razvoj industrijske kooperacije med sovjetsko industrijo in Iskro. Jožetu Hujsu so nato slovesno izročili medaljo v počastitev 50-letnice Leninove smrti ter se vpisali v knjigo gostov.

K objavi: »Kredit za Iskrino TV«

V sredo, 10. 4. 1974, je DELO objavilo vest zasedanja kreditnega odbora ljubljanske podružnice Ljubljanske banke, da je bil Iskri, konkretno IEZE, odobren kredit za investicije v prenosne TV sprejemnike. Omenjeni članek je pomotoma govoril o barvni televiziji. Isto napako je ponatisnilo glasilo Iskra v svoji 14. številki z datumom 13. 4. 1974.

Jože Hujs je dejal:

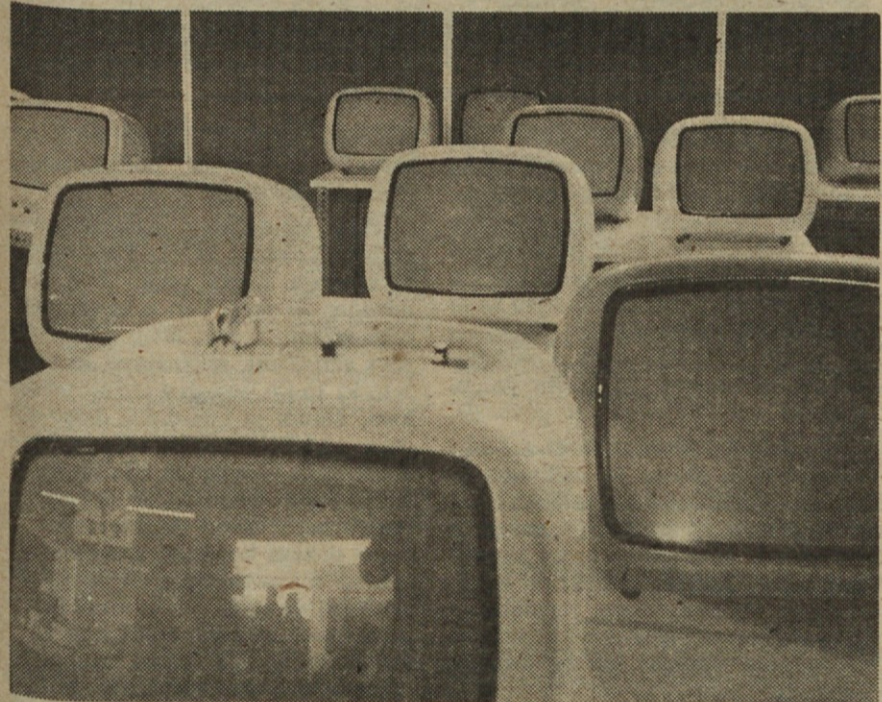
„V Iskri ima proizvodnja TV naprav pomembno mesto, zato nam je popolnoma jasno, da se moramo ob naših integracijskih pogovorih z Gorenjem, o za nas važnem proizvodnem področju temeljito pogovoriti in dogovoriti. Že dosedanja pogovori nakazujejo vso možnost nadaljevanja TV proizvodnje v obeh temeljnih

konstrukcije v Jugoslaviji. Pri proizvodnji barvne televizije pa je stanje nekoliko drugačno. Barvne TV sprejemnike danes delamo v Iskri, Gorenju, RIZ in EI, in sicer v kooperaciji vsak s svojim tujim partnerjem. To pa v celoti ne velja za črno-bele TV sprejemnike, saj jih domača industrija proizvaja v lastni konstrukciji, vendar ne vsi! Iskri je bilo vedno izredno pomembno to, da ima čimveč proizvodov svoje konstrukcije, ki so sposobni za prodajo in plasman na zunanja tržišča: da izdelke ne proizvaja po tujih licencah, ali kooperacijah kadar je to le mogoče in smotno, saj licence onemogočajo prosto prodajo tako proizvedenih izdelkov na inozemska tržišča. Edino lastne in kvalitetne konstrukcije omogočajo Iskri močno ekspanzijo na vsa tržišča. In prav tak „svoboden“ izdelek je naš prenosni TV sprejemnik MINIRAMA; ki ima vsestransko sodoben design, s tem pa velike možnosti za prodajo na zunanjih tržiščih, kar je glavni razlog za naš zahtevek po kreditih in tudi odločitev LB, da nam je kredite odobrila. Poudarjam, da se lahko s sprejmljivim dogovorom doseže, da se Iskra in Gorenje ne bosta pokrivala niti križala v TV proizvodnji, temveč dopolnjevala. TV proizvodnja pa je tudi področje, kjer lahko oba proizvajalca IEZE – Avtomatika in Elektronika Velenje tesno sodelujeta.

Članom Iskre ni potrebno posebej poudarjati dejstva, da je Iskra največji jugoslovanski proizvajalec elementov za elektroniko, da znatno več kot polovico te proizvodnje izvažamo, da hočemo to svojo proizvodnjo in naše delo oplemenititi tudi s tem, da izdelujemo čimveč finalnih izdelkov in take tudi izvažamo, kar pa ne bi bilo mogoče, če bi proizvajali samo na osnovi tuje pameti in tujih licenc!

S temi besedami je Jože Hujs zaključil svoje izvajanje in pripomnil, da je v tem smislu tudi tolmačil stališče Iskre na omenjenem kreditnem odboru ljubljanske podružnice LB.

I. S.

Naši črnobeli prenosni TV sprejemniki „Minirama“, razstavljeni na spomladanskem zagrebškem velesejmu – predmet precejšnjega zanimanja.

Da bi dobili jasnejšo sliko glede odobrenih kreditov ljubljanske banke za TV proizvodnjo v Iskri, smo napisali generalnega direktorja ZP ISKRA Jožeta Hujsa, ki je na kreditnem odboru podružnice Ljubljanske banke tolmačil stališča Iskre, da nam v zvezi z napačno interpretacijo njegovih izjav v DELU in glasilu ISKRA pojasni politiko Iskre do TV proizvodnje, kar močno zanima celoten kolektiv IEZE, predvsem pa kolektiv TOZD „Avtomatika“ Pržan.

organizacijah združenega dela Iskre in Gorenja: „Avtomatiki“ Pržan in „Elektroniki“ Velenje pod pogojem, da se izvede potrebna specializacija obeh TOZD.

Glede objavljene vesti z zasedanja kreditnega odbora podružnice LB v DELU in ponatisa te vesti v našem glasilu moram poudariti, da se je odobritev kredita in tudi vsa razprava na seji nanašala v glavnem na našo MINIRAMO, ki je, kot vem, prvi in edini prenosni TV aparat domače

13. maja praznujejo organi za notranje zadeve svojo 30-letnico. Tega dne v letu 1944 je bila namreč formalno ustanovljena enotna jugoslovanska varnostno-obveščevalna služba OZNA.

Na slovenskem ozemlju je bila sicer varnostno-obveščevalna služba VOS ustanovljena že 1. 1941 v Ljubljani. Njene takratne naloge so bile: organiziranje vojaške in politične obveščevalne službe, zbiranje informacij o sovražniku, onemogočenje dejavnosti izdajalcev ter razkranjanje okupatorjevega zaledja in vohunske mreže. Že od začetka sta bila glavna sektorja dela obveščevalni in varnostni.

Na Gorenjskem se je formirala VOS v letih 1942 in 1943. V letu 1943 se je VOS reorganizirala v VDV (vojsko državne varnosti). Njene naloge so bile: borba proti peti koloni, narodna zaščita, varstvo prebivalstva in premoženja ter javnega reda in miru.

S formiranjem odseka za zaščito naroda dne 13. 5. 1944 pa je bila ustanovljena enotna jugoslovanska varnostno-obveščevalna služba OZNA. Mnogi njeni člani so pri opravljanju svojih nalog med vojno in po njej žrtvovali tudi svoja življenja. V relativno kratkem časovnem obdobju razvoja varnostne službe lahko z zadovoljstvom ugotovimo velik razvoj organov za notranje zadeve, njihovo kadrovsko in organizacijsko usposobljenost za opravljanje nalog, poverjenih v povojnem obdobju.

V sedanjem hitrem družbeno-ekonomskem razvoju naše družbe se tudi organi za notranje zadeve uspešno vključujejo v vsa dogajanja in pri svojem delu niso osamljeni. Varstvo

ustavnega in pravnega reda je bilo namreč s sprejetjem nove ustave postavljeno na veliko širše temelje kot do sedaj. Dolžnost in pravica slehernega občana namreč je, da se vključi v družbeno samozasčito. Organi za notranje zadeve pa so tisti strokovni organ, ki skrbi za varstvo ustavnega in pravnega reda, se bori proti zunanjim in notranjim sovražnikom, tujim obveščevalnim službam ter kršitvam zakonov. Varuje družbeno premoženje, življenje in premoženje občanov, se trudi za prometno varnost, javni red in mir. Ukvarja se tudi z mejno problematiko in pojavi korupcije.

Pri uvajanju samozasčite v podjetjih pomagajo organi za notranje zadeve z nasveti ter seznanjajo in opozarjajo samoupravne organe na nepravilnosti in nezakonitosti. V njihovem interesu je, da preidejo dolžnosti in pravice samozasčite v zavest slehernega samoupravljalca.

Organizacijo svoje službe prilagajajo ter usposablajo za čim tesnejšo povezavo z občani ter jim nudijo pomoč takoj, ko se za to pojavi potreba.

Tudi v kranjski Elektromehaniki so že hitro in uspešno posredovali pri odkrivanju tatvin in grabeža. Sodelovanje z Iskro na področju družbene samozasčite je zelo uspešno tudi v okviru gorske reševalne službe, saj se člani našega kolektiva požrtvovalno vključujejo v reševalne akcije. Sodelujemo tudi pri usposabljanju miličnikov za reševanje ponesrečencev.

Ob tem prazniku želimo članom organov za notranje zadeve še veliko uspehov pri njihovem odgovornem delu.

V.B.R.

O delu predsedstva skupščine ZP Iskra

Samoupravni sporazum o združenju v sestavljeno organizacijo združenega dela ZP Iskra določa, poleg organa upravljanja – skupščine ZP Iskre in njenih kolegijskih-izvršilnih organov še posebno telo – predsedstvo skupščine ZP. Predsedstvo skupščine ni organ upravljanja. Prav tako ni njen kolegijski izvršilni organ pri predsedstvu; gre le za organizirano obliko koordiniranja in načrtovanja izvrševanja tistih nalog, ki jih je skupščina sprejela, njihovo realizacijo pa poverila ali svojim kolegijskim-izvršilnim organom ali poslovnim organom.

Predsedstvo predstavlja tudi določeno obliko sodelovanja in vsklajevanja dela med organi upravljanja, kolegijskimi-izvršilnimi organi in družbeno-političnimi organizacijami. Pri tem ne gre samo za skrb za realizacijo sprejetih skupščinskih sklepov, temveč tudi za izmenjavo mnenj in oblikovanje stališč do posameznih pojavov, ki ne zadevajo zgolj izvršilnih ali upravnih organov, temveč tudi pojavov, ki neposredno ali posredno sodijo tudi v pristojnosti družbeno-političnih organizacij. Prav tako gre za

tiste akcije ZP Iskra, ki terjajo vsestransko angažiranost organov upravljanja, izvršilnih organov in družbeno-političnih organizacij.

Predsedstvo omogoča, da se stališča do posameznih pojavov pred obravnavanjem na Skupščini ZP ali v TOZD, razčistijo in da se akcije vodijo vsklajeno.

Predsedstvo ne sprejema sklepov, ki bi obvezovali, temveč sprejema le stališča, ki so posredovana vsem sodelujočim v obliki predloga in priporočil. V kolikor so takšna priporočila in predlogi rezultat tudi stališča družbeno-političnih organizacij, pomenijo to hkrati tudi družbeno-politična stališča in ocene, za katerimi stoje družbeno-politične organizacije.

Predsedstvo oblikuje tudi programe tistih akcij ZP Iskra, ki so splošnega pomena in kjer je potrebna vsklajena akcija organov upravljanja, izvršilnih organov in družbeno-političnih organizacij. Po določilih samoupravnega sporazuma, predsedstvo skupščine ZP Iskra sestavljajo: predsednik in namestnik predsednika skupščine,

(Dalje na drugi strani)

23. aprila je obiskal Iskro v Kranju minister narodne obrambe ČSSR armadni general inž. Martin Dzur. V Telekomunikacijah ga je v.d. gen. dir. ZP Iskra Jože Hujs seznanil s proizvodnim programom in načrti podjetja. Gostje so si ogledali proizvodne obrate in se zanimali za organizacijo proizvodnje ter pogoje dela neposrednih proizvajalcev. Ob koncu so jim gostitelji predvajali film „To je Iskra“.

V Otočah manjka delavcev

Na vprašanja UREDNIŠTVA odgovarja vodja splošnega sektorja MARJAN VRABEC

Vprašanje:

„Kakšne probleme imate v tovarni električnih merilnih instrumentov?“

Odgovor:

„Kot marsikje, je tudi pri nas težko dobiti tiste kadre, ki jih potrebujemo. Radi bi povečali število polkvalificiranih proizvajalcev in takih s srednjo izobrazbo. V Otočah imamo dokajšnjo dnevno migracijo zaposlenih. Glede na gospodarski plan pa smo še kljub temu pod planiranim številom zaposlenih, čeprav se proizvodnja povečuje. Zato že obstaja projekt za

selitev dela proizvodnje v Bohinjsko Bistrico. Tam bomo predvidoma izdelovali majhne instrumente - miniaturne indikatorje.“

Vprašanje:

„Ali je sedanja izobrazbena struktura zaposlenih zadovoljiva?“

Odgovor:

„Je.“

Vprašanje:

„Kakšen je vpliv otoške tovarne na gospodarstvo radovljiške občine?“

Odgovor:

„Skladno z ustavo podpisujemo družbene dogovore in sodelujemo pri uresničevanju skupne občinske politike. Glede na finančne prispevke podjetij v sklade splošne in skupne porabe pa smo pri vrhu seznama.“

Vprašanje:

„Kako vam uspe opraviti še vse dolžnosti, ki jih imate kot predsednik sindikata v občini Radovljica?“

Odgovor:

„Zaposlen sem res zelo, trudim se tudi za večjo povezavo proizvodnje s politično sfero. Po mojem mnenju bi morali dosledneje izvajati kadrovske politike v tem smislu. Usmerjanje sposobnih proizvajalcev v politična vodstva in njihovo vračanje nazaj v proizvodnjo bi zelo obogatilo politično dejavnost.“

V.B.R.

Aparati: 25 let

Naša tovarna električnih aparatov v Ljubljani bo v juniju praznovala 25-letnico svojega obstoja in uspešnega delovanja. Kako vse nameravajo ta jubilej proslaviti, bomo izvedeli prihodnjic, za danes le toliko, da nameravajo največji poudarek dati jubileju z izpolnitvijo proizvodnega načrta v vrednosti 25 starih milijard dinarjev.

ISKRA-IEZE, Ljubljana

Sem in tja po TOZD Elektroliti

K sreči in z zadovoljstvom zapišemo, da so se slednjic nehale največje težave, ki jih je v bližnji preteklosti preživljal delovni kolektiv obrata elektrolitskih kondenzatorjev v Mokronogu. Dolga vrsta in način, takih in takih predlogov, veliko hude krvi, razmišljanj in kaj vem česa še vse je bilo treba (ali pa tudi ni bilo treba!), preden se je temu kolektivu začel svitati lepši jutrišnji dan. Ni sicer opravljeno še vse in tudi problemov ne bo zmanjkalo še tako hitro; toda „odprlo“ se vendarle je in kolektiv je na najboljši poti, da preide v uspešnejše delo, da stopi na pot napredka in nadaljnega razvoja.

Poglejmo torej, kako je v Mokronogu bilo včeraj, kako je danes in kaj bo prinesla bližnja prihodnost.

Že lani se je 84-članskemu delovnemu kolektivu začelo obračati na bolje. Čeprav z velikimi napori, je kolektiv dosegel 7 milijonov realizacije (takrat še v okviru, oz. kot obrat nekdanje TOZD Avtomatika). Zdaj so postali samostojna temeljna organizacija združenega dela v okviru IEZE, od takrat pa bi lahko rekli, da so postali tudi bolj samozavestni, bolj verujejo v svojo bodočnost in zaupajo svojim marljivim rokam, ob razumevanju vseh tistih, ki jim na trnjevi poti ozdravljenja lahko tako ali tako pomagajo.

razpolago za pisarne, skladišča in druge potrebe. Celotni učinek dokončane predvidene rekonstrukcije pa naj bi bilo skoraj sedemkratno povečanje proizvodnje, kar pomeni vrednost 45 do 50 milijonov dinarjev.

Na račun predvidene rekonstrukcije so zagotovili že potrebna sredstva in sicer iz sklada skupnih republiških rezerv 3 milijone, lastnih sredstev iz IEZE 2 milijona, ostalo pa pomenijo komercialni krediti.

Seveda pa bo za takšno povečanje zmogljivosti in proizvodnje nujno treba povečati tudi število zaposlenih, da bodo kos tolikšnemu porastu svojih bodočih obveznosti. V ta namen se letos računajo, da se bo število zaposlenih dvignilo na 170. Okrog 20 so jih prav zdaj že zaposlili, postopno pa bodo še ostale in jih sproti uvajali v proizvodne naloge. Pridobivanje novih sodelavcev upajo, da ne bo preveč problematično, čeprav tudi ne preveč lahko, veliko teže pa bo vsekakor

DELEGATI O 7. KONGRESU ZKS

IDEJNA IN POLITIČNA ENOTNOST

obširneje govoriti, ni se hotel hvaliti. Že to, da so ga izvolili za delegata, pa je dovolj zgovoren podatek o tem, da

Sedmega kongresa slovenskih komunistov se je udeležil tudi Janez Prebil, zaposlen v Iskra Commerc. Rodil se je leta 1934 v Ljubljani, pri Iskra Commerc se je zaposlil leta 1956; član ZK pa je postal tri leta pozneje. Takrat je bil star 25 let. Po poklicu je visoko kvalificiran TT mehanik.

Delegat za 7. kongres je postal na pobudo osnovne organizacije v podjetju in občinskega komiteja ZK Ljubljana-Center.

Tudi njemu smo podobno kot drugim Iskrašem, ki so sodelovali na tem pomembnem srečanju, postavili več vprašanj, kot na primer, kaj misli o kongresu, kako bo kongres vplival na dejavnost komunistov v prihodnje, kakšne zasluge ima, da je postal delegat in podobno.

O svoji dosednji dejavnosti v Zvezi komunistov ni hotel gov. Janez Prebil

sem imel pred seboj takšnega komunističnega kot bi morali biti vsi. Pogovarjal sem se s komunistom, pri katerem je

med besedami in dejanjem le stopnička.

— Kaj mislite o kongresu?

„Gradivo za 7. kongres in razprave dajejo pregled prehojene družbenopolitične poti med 6. in 7. kongresom. Nesporo je to obdobje, v katerem so zmagale napredne sile pod vodstvom ZK Jugoslavije in tovariša Tita. V boju s tehokratski, šovinisti in drugimi nazadnjaškimi silami, ki so hotele zaustaviti socialistični samoupravni razvoj naše družbe in ga vrniti na pot kapitalističnih odnosov, je zmagala tista poštna večina komunistov. Čeprav so zdaj središča protisocialističnih samoupravnih sil razbita, pa ne smemo pozabiti, da so še vedno skupine in elementi, ki se ne morejo sprijazniti z našo družbeno ureditvijo in čakajo, da se jim ponudi nova priložnost. Zato moramo še bolj bedeti, še trdneje stniti vrste in stati na začrtani poti samoupravne socialistične družbe.“ je poudaril Janez Prebil.

„Sedmi kongres Zveze komunistov Slovenije je potrdil idejno in politično enotnost Zveze komunistov Jugoslavije, kot tudi svojo sposobnost za ustvarjalno uporabo marksistične teorije v družbeni praksi. Teoretično in praktično dejanje ustvarjalnega marksizma je tudi nova ustava, ki omogoča odločujoč vpliv človeka na celotnem področju ekonomskega in političnega odločanja. Nova ustava je tudi osnova, na kateri bomo gradili samoupravne družbene odnose, hkrati pa nam nalaga obveznost za uspešno izvajanje.“

Tovariš Prebil je med drugim še poudaril, da je kongres odločno zavrnil in obsodil italijanske iredentistične apetite po jugoslovanskem ozemlju in opozoril italijanske neofašiste in druge, ki jim ni mar za mir, da so se delovni ljudje Slovenije in Jugoslavije pripravljeno boriti za vsako ped naše zemlje.

„Pozivam vse komuniste in delovne ljudi, da čimbolj strnemo svoje vrste in uresničimo samoupravno socialistično usmerjenost naše družbe.“ S temi besedami, s tem pozivom vsem komunistom in delovnim ljudem je gov. Janez Prebil končal najin pogovor o 7. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Lado Drobež

SKUPŠČINA ZP BO 23. MAJA

Drugo zasedanje skupščine Združenega podjetja Iskra bo 23. maja v dvorani na Laborah v Kranju. Prvotno je bilo predvideno, da bo zasedanje 16. maja, zaradi odsotnosti nekaterih vodilnih delavcev pa so ga preložili za teden dni.

O delu predsedstva skupščine ZP Iskra

(Nadaljevanje s 1. strani)

vsi predsedniki kolegijskih izvršilnih organov (odborov) ter predsedniki družbeno-političnih organizacij ZP.

Iz tako v osnovi začrtanega dela so se na predsedstvu na svoji 1. in 2. seji, ki sta bili 7. 1. 1974 in 15. 4. 1974, dogovorili o programu dela, in sicer:

Družbeno-politične organizacije do naslednje seje pripravijo program skupnih akcij ZP Iskra za leto 1974, kot so:

dan Iskre, letne igre, delovne akcije mladine Iskre, družbenopolitično izobraževanje itd.

Spremljati izvajanje programa za realizacijo določil samoupravnega sporazuma o združevanju

Izdelati program zasedanj skupščine z globalno tematiko in programa dela kolegijskih izvršilnih organov,

Intenzivneje nadaljevati akcijo za branžno povezovanje TOZD v Iskra,

Aktivno spremljati vse akcije v smislu širših integracij Iskre s poseb-

nim ozirom na integracijo Iskra-Gorenje.

Predsedstvo je nadalje vsestransko obravnavalo situacijo in problematiko Tovarne polprevodnikov, Trbovlje, ocenilo situacijo in se v celoti strinjalo z ukrepi in kompleksnim reševanjem problematike v zvezi s poslovanjem Tovarne polprevodnikov Trbovlje, ki jih je predložil gen. direktor tov. Hujs. V sklopu teh ukrepov sprejema predsedstvo tudi stališče, da predlaga v odločitev delavcem TOZD solidarnostno akcijo, da se iz sredstev sklada skupnih rezerv ZP Iskre odobri Tovarni polprevodnikov Trbovlje sanacijski kredit v znesku 946.294,34 din za kritje poslovnih izgub Tovarne polprevodnikov Trbovlje po zaključnem računu za leto 1973.

Predsedstvo je obširno razpravljalo o protinflacijskih ukrepih in zavzelo stališče ter priporočila, da se v protinflacijske ukrepe vključijo TOZD ZP kot celota ter da se gospodarski plan za leto 1974 oceni iz vidikov protinflacijskih ukrepov, ter se v ta namen izdela ocena plana za leto 1974 in ga posreduje TOZD in organom upravljanja v ZP.

B. Mohar

Pogled v montažo nizkovoltnih elektrolitov v Mokronogu.

Da je temu res tako, govore tudi številke. Za letos so si naložili precej večje obveznosti od lanske realizacije. Letošnji proizvodni načrt govori o 12,6 milijonih vrednosti proizvodnje. Za doseg tega zahtevnega cilja to, kar imajo, seveda ne bo dovolj, zato so se odločili za rekonstrukcijo, po kateri pa se jim bodo možnosti za nadaljnji porast proizvodnje in boljše gospodarjenje nedvomno precej povečale.

Predvidena rekonstrukcija naj bi v celoti veljala okrog 14 milijonov dinarjev, nameravajo pa se je lotiti v dveh etapah. V prvi fazi — začela se bo prav v kratkem — bodo blizu 5 milijonov dinarjev vložili v stalna obratna sredstva, okrog 3 milijone v prepotrebno domačo opremo, nekako 4 milijone dinarjev pa za uvoženo opremo.

Seveda bo v tej fazi, oz. do tedaj, ko bo prispela naročena in omenjena oprema (predvidoma do letošnjega oktobra) potrebno ustrezno preurediti tudi obstoječe prostore, da bodo vsaj približno ustrezali novim zahtevam in močno povečanemu obsegu proizvodnje.

Drugi del rekonstrukcije — zgraditev nove proizvodne hale nasproti obstoječim prostorom naj bi sledil nekako v začetku l. 1976, skladno s predvidenimi potrebami tržišča po elektrolitskih kondenzatorjih. Celotna proizvodnja se bo tedaj preselila v nove prostore, stari pa bodo ostali na

pridobiti potreben dodatni strokovni kader, pač zaradi odmaknjenosti samega Mokronoga.

Pred vsemi temi nalogami stoji delovni kolektiv TOZD Elektroliti v Mokronogu danes veliko bolj optimističen in prepričan v uspeh svojih prizadevanj. V prid temu govori njegova vztrajnost, neomajnost in rezultati, ki so jih dosegli v bližnji preteklosti, četudi je bila dokaj dolgo njegova nadaljnja usoda tako nejasna, tako malo obetajoča. Toda lastna trdna volja, delavoljnost in razumevanje vseh, ki so zainteresirani za izhod nekega kolektiva iz nastalih težav, so znova dokazali, da so ob preudarnem ukrepanju možni učinkoviti izhodi tudi iz včasih neresljivih težav. To pa je slednjic lahko tudi zgled, koristen sleherni organizaciji, ki bi se znašla v podobnih težavah, kot se je pred časom znašel kolektiv v Mokronogu.

Ob koncu še naša iskrena želja, da bi kolektiv v Mokronogu na svoji sedanjosti imel čim manj težav in ovir, ali pa vsaj, da bi mu jih uspelo reševati hitreje in učinkoviteje kot v preteklosti. Tudi v našem uredništvu se bomo potrudili, da bomo njihova nadaljnja prizadevanja in delovne rezultate dosledneje spremljali in veliko rajši zapisali o tem, kako uspevajo v uresničevanju svojih načrtov.

—J.C.—

OBETAVNO OZDRAVLJENJE

Brez zadržkov lahko rečemo, da je bila pred leti investicija v obrat „Feriti“ bivše tovarne elementov za elektroniko, ena izmed najtežjih, tehnološko in ekonomsko pravzaprav najbolj neobdelana v Iskri, spričo dokaj skromnih izkušanj, ki smo jih imeli na tem področju.

Ob vsem tem torej prav nič čudnega, če je nova tovarna v novih prostorih na Stegnah dolgo in predolgo prebolevala svoje „otroške“ bolezni in da je že v prvem letu svojega delovanja ob picli 250 milijonski realizaciji „ustvarila“ za 400 starih milijonov poslovne izgube. Svoj delež k takšnemu stanju so prispevale še kadrovske težave, posebno pa še miselnost, ki je marsikje pomenila največjo cokoljo na poti razvoja mlade tovarne.

Vse težave so se vlekle vrsto let, dokler se delovni kolektiv končno le ni dodobra ovedel in zavedel, da le resna in odločna sprememba lahko pomaga, da bi se njegovo delo izboljšalo in rodilo boljše sadove od vsakoletne poslovne izgube.

V letu 1969 se je v ta namen lotil skrbno in temeljito pripravljene sanacijskega programa, trdno odločen stopiti na svoji nadaljnji poti za vrat vsem dotedanjim slabostim in pomanjstvom v svojem ustvarjanju. Po tem sanacijskem programu naj bi dosegli to, da v letu 1973 tovarna ne bi več ustvarjala izgube.

Zagrizenost delovnega kolektiva in izredni napori vrste sodelavcev, zlasti v obdobju le delen, je jasno, ker je imela tovarna še stare zaloge, zato pa bo vpliv na bodoči ostanek dohodka toliko večji. Razumljivo ost dohodka ne bo rasel tako naglo, la se v tovarni pravkar ubadajo z akcijskim programom za zmanjšanje poslovnih stroškov in povečanje produktivnosti dela, s čimer bodo skušali omiliti vpliv višjih cen materiala na ostanek dohodka.

Tako so v TOZD Feriti torej obročali z nekdanjimi težavami in stopili na pot boljših poslovnih rezultatov. Pri tem imajo seveda nove načrte, ki se jih bodo nedvomno lotili s prav takšno doslednostjo in zagrizenostjo kot so poiskali rešitev iz nekdanjih težav. Vendar o teh njihovih načrtih kaj več prihodnji.

ukrepov, kot n.pr. skrčenje števila zaposlenih režijskih delavcev. Zlasti pa se je bilo treba prilagajati položaju na trgu, čeprav včasih tudi v nasprotju z začrtanim sanacijskim programom, torej po nekoliko drugačni poti so s še boljšimi rezultati izpolnili sanacijski program.

Izpeljava tega programa s takšnimi rezultati na koncu je tipičen dokaz, da je s prizadevanjem celotnega kolektiva in smislom za poslovnost vođečega kadra vendarle mogoče prebroditi slabo stanje neke organizacije in jo preusmeriti na pot uspešnejšega gospodarjenja. To velja za vsakogar, za vsako delovno organizacijo, ki bi iz podobnih težav hotela na pot ugodnejših rezultatov.

Rekli smo, da si je s takšno realizacijo sanacijskega programa TOZD Feriti ustvarila ugodne pogoje za štart v leto 1974. Spet naj spregovore številke. Letošnji proizvodni načrt so povečali na 34 milijonov dinarjev vrednosti, pri čemer so v prvem trimesečju, ob prav nič povečanem številu zaposlenih dosegli realizacijo 8,8 milijonov dinarjev in 1,16 milijona ostanka dohodka. Tudi pri tako povečanem obsegu proizvodnje je delež izvoza ostal na ravni 28%. Ostanek dohodka je ugoden posebno, ker je nanj (lani) delno že vplivalo povečanje cene reprodukcijskega materiala, ki so se v zadnjih mesecih dvignile za 30%. Da je bil vpliv povišanih cen v tem obdobju le delen, je jasno, ker je imela tovarna še stare zaloge, zato pa bo vpliv na bodoči ostanek dohodka toliko večji. Razumljivo ost dohodka ne bo rasel tako naglo, la se v tovarni pravkar ubadajo z akcijskim programom za zmanjšanje poslovnih stroškov in povečanje produktivnosti dela, s čimer bodo skušali omiliti vpliv višjih cen materiala na ostanek dohodka.

Tako so v TOZD Feriti torej obročali z nekdanjimi težavami in stopili na pot boljših poslovnih rezultatov. Pri tem imajo seveda nove načrte, ki se jih bodo nedvomno lotili s prav takšno doslednostjo in zagrizenostjo kot so poiskali rešitev iz nekdanjih težav. Vendar o teh njihovih načrtih kaj več prihodnji.

-C-

S posvetovanja o problematiki patentov. Drugi od leve dr. D. Boškovič.

Vprašanja patentov

V prvomajski številki Iskre smo objavili prvi del zapisa o obisku direktorja Zveznega zavoda za patente dr. Dragutina Boškoviča v Sloveniji, kjer je bil na povabilo ZP Iskra. Drugi del tega zapisa je zdaj pred vami.

Četrta točka dnevnega reda sestanka Iskrinih in nekaterih slovenskih strokovnjakov z dr. Boškovičem v kranjski Elektromehaniki je bilo vprašanje jugoslovanske zunanje politike na področju patentov. Znano je, da je naša država na alžirski konferenci voditeljev neuvrčenih dežel dobila izredno pomembno vlogo koordinatorja in povezovalca med razvitimi in nerazvitimi državami za vprašanja gospodarskega razvoja. Ko govorimo o gospodarskem razvoju, se takoj srečamo s tehničnim napredkom. V zvezi s tem se je na sestanku pojavilo vprašanje tako imenovanega evropskega patenta, to je konvencije, ki ureja področje patentov v zahodni Evropi. Direktor zveznega zavoda za patente, ki je vodil jugoslovansko delegacijo na zadnjem zasedanju o tem evropskem patentu, takrat ni podpisal te konvencije. Udeležence so zanimali vzroki, zakaj tega ni storil.

Za Bojanom Pretnarjem, ki je nakazal te štiri teme, je prevzel besedo dr. Dragutin Boškovič. V krajšem govoru je osvetlil našete probleme

tudi s svojega stališča ter pri tem opozoril predvsem na vprašanja, s katerimi se srečuje Zvezni patentni zavod. Podprl je vse Iskrine pobude — o nujnosti tesnejšega medsebojnega sodelovanja, boljši vzgoji kadrov na področju industrijske lastnine, zboljšanju informacijskega sistema, le glede podpisa konvencije o evropskem patentu je bilo njegovo mnenje dokaj drugačno od stališč in želja udeležencev sestanka.

V poznejši živahni razpravi je bilo izrečenih precej pikrih besed na račun tistih, ki bi morali neposredno, ali posredno skrbeti za patente, slišati pa je bilo tudi več koristnih predlogov. Med njimi naj opozorim na vprašanje, ki ga je dr. Boškovič zastavil pomočnik generalnega direktorja za stike z javnostjo Boštjan Barborič. Gre za vprašanje, če bo Zvezni zavod za patente postal sčasoma servis gospodarstva. Iskrin gost iz Beograda je dejal, da namerava postati Zavod oboje — servis gospodarstva in hkrati organ zvezne vlade. Po njegovih besedah, naj bi se ta servisna dejavnost kazala predvsem v tem, da bi Zavod ažurno dajal gospodarskim organizacijam vse potrebne podatke o patentih doma in v svetu.

Po razpravi in krajšem odmoru je predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar predlagal udeležencem sestanka, da sprejmejo sklepe, ki naj bi bili vodilo za delo v prihodnje. Sklepi se nanašajo na vse štiri obravnavane teme.

Glede medsebojnega povezovanja so na sestanku menili, da brez tesnejšega sodelovanja tudi uspešne akcije ne bo mogoče izvesti. Nosilci povezovanja naj bi bili predvsem zvezna in

republiške gospodarske zbornice, sindikati in drugi. V zvezi z vzgojo kadrov so sprejeli zaključek, da je treba spremeniti šolski sistem, tako da se bodo lahko vsi kadri seznanili z bistvom industrijske lastnine in da bodo lahko tvornejše delovali v svojem podjetju. Udeleženci so nadalje menili, da je treba čimprej urediti enoten informacijski sistem, o čemer bodo Iskra, raziskovalna skupnost, Zvezni zavod za patente in drugi skušali najti konkretne predloge za ustrezen informacijski sistem.

V zvezi z najbolj aktualnim pa tudi perečim vprašanjem sestanka v Kranju so sprejeli sklep, da bodo zahtevali od Zveznega sekretariata za zunanje zadeve uradno pojasnilo, zakaj Jugoslavija ni podpisala konvencije o evropskem patentu. Za takojšen podpis se zavzema večina slovenskih podjetij, med tistimi, ki so podprli ta sporazum, pa je tudi slovenski izvršni svet. Udeleženci so poudarili, da bi morali zaradi naše vloge koordinatorja med razvitimi in nerazvitimi ter naše geografske lege, tudi pa gospodarskih stikov z zahodnoevropsko gospodarsko skupnostjo — takoj podpisati omenjeno konvencijo, saj bi s tem lažje izvajali zaupane naloge z alžirske konference neuvrčenih.

Na sestanku se je vseskozi vlekla nekakšna rdeča nit, ki je opozarjala na to, da je treba najhitreje ustvariti potrebno klimo, da bi lahko to področje gospodarstva končno le premaknili z mrtve točke. Da je le nekaj storjenega, opozarjata tudi dva pomembna dokumenta na zvezni ravni. To sta Znanstvena politika Jugoslavije in Izhodišča za 10. kongres ZK Jugoslavije. Delo naj bi vzpodbudilo tudi leto inovacij, ki je predvideno za letos. Ta akcija sindikatov bi bila gotova odločilna vzpodbuda za začetek reševanja problemov industrijske lastnine.

ISKRA - ELEKTROMECHANIKA, KRANJ

Uspeh le v dolgoročnem načrtovanju

V torek, 23. aprila, se je začel v Kranju 3-dnevni seminar za samoupravljalce podjetja Elektromehanika. Po pozdravnem nagovoru direktorja kadrovskega področja Ivana Cvara je podal zanimiv pregled dosedanjega razvoja Iskre generalni direktor Jože Hujs. Med drugim je poudaril potrebo po branžnem organiziranju posameznih TOZD in dobrem gospodarjenju. Le-to mora biti enakomerno, dobro in dolgoročno načrtovano.

Stanje na svetovnem tržišču nam narekuje čim hitrejšo usmeritev na izvoz v dežele v razvoju, predvsem neuvrščene. Pri tem je izvozni politiki jugoslovanskih podjetij v veliko podporo in vzpodbudo izjemen ugled naše države v svetu. Da bi šli v korak z razvojem tehnologije v svetu, ne smemo zanemariti zahodnih tržišč, kjer se uspešno kosamo s ponudbami največjih svetovnih družb elektroindustrije. Tudi sodelovanje s tujimi kooperanti pospešuje vedno večjo rast znanja.

V naši republici imajo prednost tiste industrijske panoge, ki so vezane na sicer manjši obseg surovin, zato pa na večje znanje in marljivost proizvajalcev. Prednosti, ki jih ima ZP Iskra v slovenskem gospodarstvu, ji hkrati nalagajo tudi veliko odgovornost. Precej več sredstev bo treba vložiti v šolanje kadrov in v znanstveno-raziskovalno delo.

Med osnovnimi panogami predstavlja telefonija skoraj polovico bruto-

produkta, saj z javno telefonijo že krijemo potrebe večjega dela jugoslovanskega trga, prodiramo pa tudi na zunanja, predvsem vzhodnoevropska tržišča. Danes je v krogih strokovnjakov jasno, da predstavlja uspeh na tem področju samo sistem metaconta. Pri tem se močno opiramo na lastne zmogljivosti. Z zasebno in hišno telefonijo pa bo mogoče zlahka prodreti na tržišče tretjega sveta.

Druga pomembna panoga so števcii. Zaradi pametne politike cen ima Iskra na tem področju v okviru jugoslovanskega tržišča nedvomno prednost. Elektronizacija te proizvodnje pa bo pomenila tehnično revolucijo.

V naslednjih 10 letih, bo po besedah Jožeta Hujsa, treba preiti na novo poslovanje, saj se bo ZP Iskra pojavila kot lastnik in solastnik svojih licenc ter družb na tujem. Postala bo mednarodna družba in 30% proizvodov bo narejenih v tujini, saj dežele v razvoju težijo za porastom lastne proizvodnje.

V.B.R.

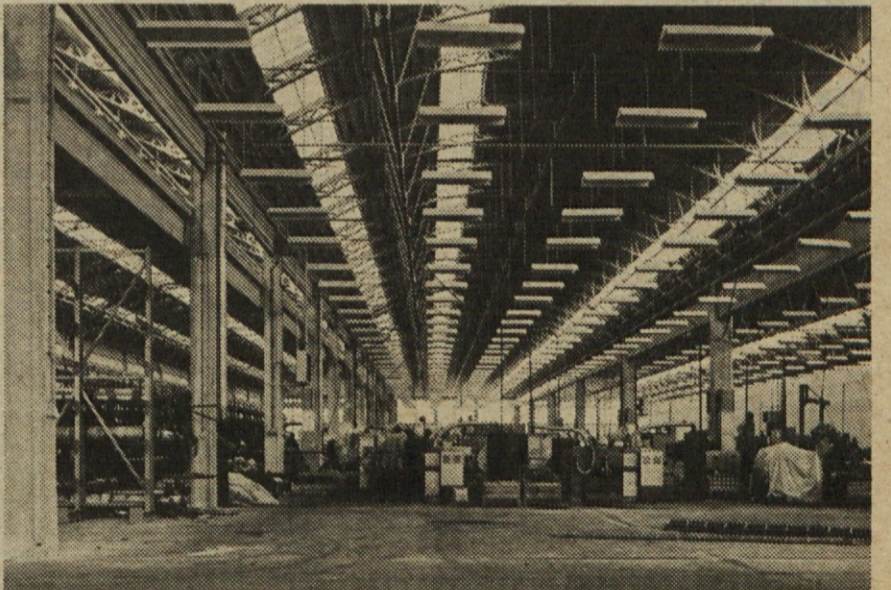
Vabilo na množično nočno ekipno strelsko tekmovanje z vojaško puško v čast 82. rojstnega dneva predsednika Tita

Strelska družina „Rajko Skapin“, Ljubljana, Rožna dolina, prireja v sodelovanju z Občinskimi strelskim odborom Vič-Rudnik nočno ekipno tekmovanje v hitrem streljanju z vojaško puško, v počastitev 82. rojstnega dne maršala Tita, pod pokroviteljstvom poveljnika glavnega štaba SRS za SLO, tov. Rudolfa Hribernika Svaruna.

Tekmovanje bo v petek, dne 24. maja 1974, na strelišču v Ljubljani, Dolenjska cesta 11, s pričetkom ob 19.45. Po otvoritvenih in pozdravnih govorih se bo samo tekmovanje pričelo ob 20.15 s častno serijo strelav predstavnikov družbenih in političnih organizacij.

Prijave 3-članskih ekip sprejema S.D. „Rajko Skapin“, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta III/12, od 10. maja do vključno 20. maja 1974, kjer boste za vsako prijavnino ND 50 prejeli karton s točnim razporedom nastopa na tekmovanju, v grupi, kakor tudi, katera strelska mesta bo zasedala posamezna ekipa. Za vse ostale ekipe se bodo sprejemale prijave na dan samega tekmovanja na strelišču od 17. ure dalje. K tehničnemu razpisu tekmovanja pripisujemo, da je dovoljena uporaba lastnega orožja, vendar samo vojaških pušk serijske izdelave.

Ljubitelji strelskega športa, udeležite se tega, sedaj že tradicionalnega tekmovanja v počastitev rojstnega dne maršala TITA.

„AVTOELEKTRIKA“ Nova Gorica — Tako izgleda notranost nove dvorane za proizvodnjo malih avtomobilskih zagnjalnikov. Postavljeni stroji so odraz moderne tehnike. Iskrin kolektiv v Novi Gorici je s sodelovanjem in opremo pridobil sodoben proizvodni objekt, ki ga lahko s ponosom pokaže komurkoli.

Sestanek med predstavniki nekaterih slovenskih podjetij in funkcionarji zveznega zavoda za patente je bil prvi, ki so ga sklicali na pobudo gospodarstva. Tudi v tem pogledu je treba priznati ZP Iskra prizadevnost pri reševanju tega tako pomembnega problema. Lado Drobež

Povečujemo delež »pameti«

Kaj predstavlja danes Iskra v jugoslovanskem gospodarskem prostoru in – v tej primerjavi – na mednarodnem trgu? Na kakšni materialni bazi in poslovni konceptiji temelji njena ekspanzija? Zadali bi si zelo ambiciozno nalogo, če bi se povsem neizvedljivo, če bi hoteli dati, pa čeprav še tako strnjeno in jedrnat, celoten prerez Iskrine dejavnosti, ki bi predstavljal neki popolnejši odgovor na ta vprašanja – na tako odmerjenem prostoru, kot ga zaobsega pričujoči sestavek. Zato bo naša ambicija na tem mestu skromnejša: osvežili si bomo spomin le z nekaterimi najbistvenejšimi in značilnejšimi dosežki Iskre in poizkusili očrtati tiste najbolj „strateške“ prvine njene poslovne politike, ki spremljajo (in omogočajo) te dosežke.

Najbolje bo, da kar takoj v začetku razkrijemo Iskrine „karte“ in povemo, kaj je pravzaprav ta organizacija ves čas hotela in kaj hoče. Odgovor je navidez preprost – stalno povečevanje proizvodnje in izpopolnjevanje sortimenta. Toda temu hotenju so vseskozi podrejena vsa druga zapletena načrtovanja in prizadevanja, ki so pripeljala Iskra do ravni, ki jo je danes na domačem trgu in v izvozni ekspanziji dosegla. Zdaj si bomo malo bližje ogledali to raven – seveda kot smo že rekli, le v grobih obrisih.

Na prvem mestu v jugoslovanski elektro industriji

Od leta 1946 do danes se je Iskra razvila iz zapuščene tovarne letalskih delov v Kranju do 18 sodobnih proizvodnih OZD, konkurenčnih na mednarodnem trgu. Vrednost proizvodnje je dosegla ob koncu leta 1973 3,15 din, število zaposlenih pa je porastlo od 850 na povprečno 24.250. Iskra je največja organizacija v panogi elektroindustrije v naši državi – njen družbeni produkt predstavlja 23 % proizvodnje vse jugoslovanske elektroindustrije. Poleg 43 tovarn in obratov, ki jih združuje, ima Iskra med drugim osrednji inštitut za raziskave in razvoj, računalniški center in lastno komercialno organizacijo Iskra Commerce. Uspešni so tudi kazalci poslovanja, ki močno odstopajo (v pozitivnem smislu) od jugoslovanskega poprečja: v zadnjih petih letih se je proizvodnja povečala za trikrat, dobiček za štiri in polkrat. In ne nazadnje – značilnost Iskrinega razvoja je zlasti še v družbenem razvoju, ki se odraža v stalnem izpopolnjevanju samoupravne organizacije, ki je neločljivo vraščena v Iskrino strukturo ter njeno podjetniško ravnanje in strategijo, potem v stalni skrbi za modernizacijo naprav in tehnologije v svojih tovarnah ter izgradnjo novih zmogljivosti, in pa za kadrovskega potencial, na katerem sploh sloni ves Iskrin razvoj, saj že sama njena dejavnost zahteva visoko kvalifikacijsko sestavo. S svojim skrbno izdelanim sistemom šolanja in pridobivanja novih znanj ter prakso na samih delovnih mestih je Iskra navsezadnje tudi močna kadrovska šola.

Vse sloni na možnostih tržišča

Iskrin proizvodni program, ki raste iz lastnega razvojno-raziskovalnega dela ter iz pretoka tehnologije in znanja v okviru kooperacij in skupnih vlaganj s tujimi partnerji in ki ga opredeljuje dolgoročna politika podjetja, ta program sloni izključno na potrebah in možnostih domačega in tujega trga. Najprej raziskati trg, videti kaj, koliko in po kakšni ceni bo mogoče v bližnji in daljnji prihodnosti na njem prodati blago in potem načrtovati obseg in vrsto proizvodnje – to je bilo sploh vseskozi pravilo Iskrine proizvodno-poslovne orientacije in ekspanzije.

Leta 1975 bo minilo 20 let, odkar je Iskra ustanovila zunaj svojega sedišča dve filiali – v Beogradu in Reki. Filiale po posameznih regijah je začela ustanavljati ravno z namenom, da se oblikujejo informacijski centri, ki bodo skrbeli za raziskavo trga ter dali s tem osnovo za povečanje proizvodnje in razširitev ter kompletiranje sor-

timenta. Od tistih časov do danes si je Iskra ustvarila eno največjih prodajnih organizacij v Jugoslaviji, ki se mora danes spričo velikega obsega in razvejane Iskrine dejavnosti nujno specializirati in zahteva čedalje več visokokvalificiranih (kadrov): omrežje lastnih trgovin, 14 filial, 25 industrijskih trgovin, 32 servisnih centrov z več sto servisnimi delavnicami, na desetine inženiring birojev in več montažnih organizacij v vseh večjih gospodarskih regijah v vsej državi. Iskra skrbi v svoji dejavnosti obdelave domačega trga zlasti za stalne stike z investitorji in projektantskimi organizacijami, ki načrtujejo nove objekte in novó proizvodnjo. To velja za plasma Iskrine opreme in sploh tako imenovane profesionalne tehnike. Ravno tako pa vzdržuje Iskra tesne stike seveda tudi z jugoslovanskimi trgovskim omrežjem, ki skrbi za plasma sicer „lažje prodajljivega“ dela njene proizvodnje, to je blaga široke potrošnje.

Področja ekspanzije

Ekspanzija prodaje Iskrine proizvodnje na domačem trgu je bila izredno hitra – na nekaterih področjih je letno naraščala tudi po 30 do 50 odstotkov! In katera so področja, kjer beleži Iskra največjo ekspanzijo?

Glavna področja Iskrine proizvodnje zajemajo, kot je poznano, telekomunikacije, avtomatizacijo industrije in energetike, elektromehanske in elektronske naprave, aparati in sestavni deli ter elektromehanski in elektronski izdelki za široko potrošnjo.

Seveda težko natančno reči, s kolikšnim deležem pokriva Iskra jugoslovanske potrebe po izdelkih, ki sodijo v njen proizvodni program. Ta delež je vsekakor zelo velik, za posamezne proizvode oziroma proizvodne skupine in dejavnosti pa bi ga lahko približno ocenili takole:

Iskra pokriva danes na domačem trgu denimo – kakšnih 60 do 70 odstotkov potreb po telefonskih aparatih, 80 % potreb po hišnih telefonskih centralah, 90 % potreb po raznih merilnih instrumentih. Iskra zadovoljuje približno polovico vseh jugoslovanskih potreb po radijskih sprejemnikih in toliko tudi potreb po stikalni tehniki; Iskrinih je okoli 70 % vseh malih gospodinjstevskih aparatov na našem trgu in 80 do 90 odstotkov električnega ročnega orodja ter električnih brivnikov. In tako naprej.

Modernizacija železnic, PTT ...

Iskra je v Jugoslaviji na področju profesionalne tehnike med drugim najbolj kompletan proizvajalec naprav za avtomatizacijo v industriji in za opremljanje zgradb; prva se je na našem trgu pojavila s proizvodnjo (v kooperaciji z renomiranim tujim partnerjem) tranzitnih in lokalnih avtomatskih telefonskih central, za kar je zgradila posebno tovarno in s čimer je postala pobudnik in nosilec uvajanja najsoodobnejše tehnologije v naše ptt omrežje; ravno tako prednjači v proizvodnji signalno-varnostnih naprav, potem na področju avtomatizacije železniških prog (telekomunikacijske naprave za daljinsko vodenje železniškega prometa – vzemimo Sarajevo – Ploče, sodelovanje v sedanjem izvajanju programa modernizacije slovenskih železnic!); na sektorju modernizacije visoko napetostnega omrežja je Iskra najbolj kompletan ponudnik specialne opreme za prenos (in delno tudi proizvodnjo) električne energije.

Med pomembnimi področji, kjer so se v zadnjem obdobju zlasti uveljavile Iskrine tovarne s svojimi proizvodnimi dosežki in kjer prevladujejo na našem trgu, naj omenimo še elektromehanske naprave, stikalno ter merilno-regulacijsko tehniko, pa avtoelektriko itd. Iskra se dalje uveljavlja z napravami za elektronsko vodenje prometa v mestnih središčih, na področju avtomatizacije obdelovalnih strojev in ne nazadnje – Iskra je kot edini jugoslovanski proizvajalec razvijala proizvodnjo števec električne energije, v poslovno-tehničnem sodelovanju z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci prednjači v proizvodnji vrste elektronskih sestavnih delov itd.

Z drugimi besedami, Iskra je na jugoslovanskem trgu prisotna povsod tam, kjer gre za tehnologijo na najvišji ravni in za najvišjo stopnjo avtomati-

zacije, skratka – kjer gre za proizvodnjo, ki zahteva velik vložek raziskovalnega in sploh intelektualnega dela. To pa sta ravno področji elektro mehanike in elektronike. Povečanja deleža „pameti“ v izdelkih pa je tudi Iskrina nadaljnja orientacija! V Jugoslaviji skorajda ni poslopja ali stanovanja, kjer ne bi bila s svojimi izdelki in napravami tako ali drugače prisotna Iskra. Okoli 200 Iskrinih strokovnjakov skrbi samo za montažo in vzdrževanje njenih naprav. Da ne govorimo o Iskrinih prizadevanjih in velikih dosežkih (v mednarodnem merilu!) na področju industrijskega oblikovanja. Čeprav izvirajo posamezni izdelki iz različnih Iskrinih tovarn, jih trg sprejema in pozna pod enotnim pojmom Iskrine kvalitete.

Vsi ti dosežki temeljijo vsekakor predvsem na močnem proizvodnem zaledju Iskre, kar je sploh ena njenih pomembnih prednosti. Ravno tako pa ima posebno težo znanstveno-tehnično sodelovanje s številnimi jugoslovanskimi razvojnimi institucijami ter proizvodno in poslovno sodelovanje v inženiringu in na drugih področjih z ostalimi sorodnimi jugoslovanskimi proizvajalci.

Taki proizvodni dosežki in poslovna politika, kot smo jih pravkar opisali v domeni domačega jugoslovanskega trga pa se, razumljivo, ustrezno izražajo in zrcalijo tudi v uspehih, ki jih dosega Iskra v svoji ekspanziji na zunanje trge.

Kaj predvsem dokazuje, da je Iskra v mednarodni delitvi dela uspešna?

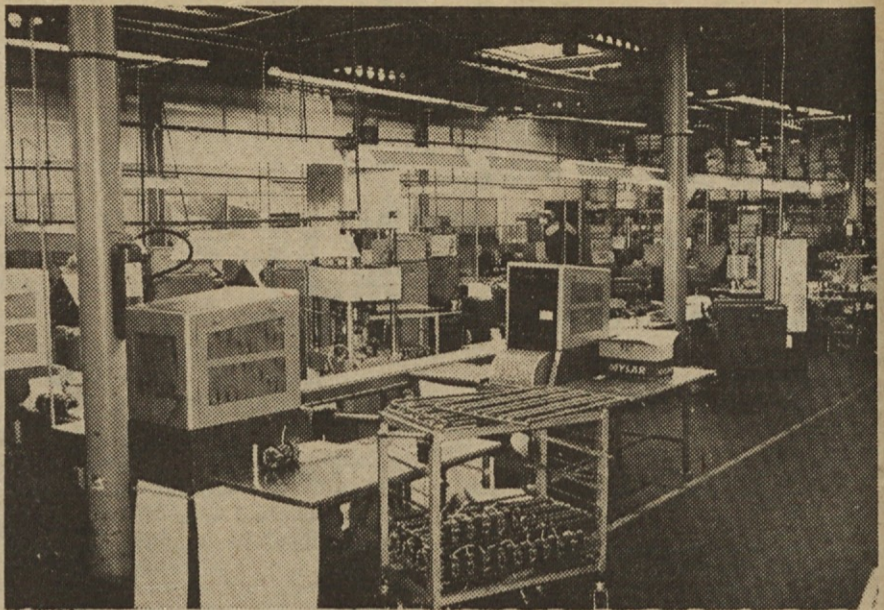
Naraščala delež izvoza v celotni proizvodnji

Pred kakšnimi desetimi leti je Iskra izvažala blaga še v vrednosti po 3 do 4 milijone dolarjev letno. Že samo v letošnjem prvem četrtletju bo dosegla vrednost Iskrinega izvoza okoli 10 milijonov dolarjev, v vsem letu pa načrtuje (z izvozom pridružene tovarne Emo vred) kakšnih 53 milijonov dolarjev. Danes izvozi Iskra dobro četrtino proizvodnje svojih tovarn s tem, da namerava v naslednjih treh letih povečati ta delež na več kot 30 %. Vendar izvažata cela vrsta članic Iskrine družine že danes več kot polovico svoje proizvodnje. In to z dobičkom!

Kaj to pomeni? To pomeni zelo hitro rast izvoza, z verižnim indeksom tudi 30 do 35 odstotkov, to dalje pomeni tendenco naraščanja deleža izvoza v celotni proizvodnji – uspeh pa tiči predvsem v tem, da je dosegla Iskra to izvozno ekspanzijo v normalnih tržnih pogojih, tj. v soočenju s konkurenco na tujem trgu, brez vsakršnih posebnih stimulacij ali „državnih izvoznih injekcij“.

K takemu uspehu so pripomogli zlasti trije faktorji, ki jih bomo na kratko očrtali:

Prvič, že v zgodnjih 60 letih so v Iskri spoznali in se dogovorili za tržno orientacijo kot edino rešitev za nadaljnjo existenco. Ta poslovna filozofija je prodrila v kolektiv do zadnjega obrata. Drugič, v 60 letih je uspel Iskri eden od podvigov – oblikovala je močno ekipo za delo na zunanjem trgu. Iskra je zbrala in naprej vzgajala kadre, ki so se usposobili za prodor na tuje trge, za ustanavljanje in poslovanje podjetij ter predstavništev v tujih deželah. V Iskri štejejo kot velik uspeh zlasti to, da so se te njene firme vedno poslovno in solidno obnašale, njihovo poslovanje je bilo vseskozi kontrolirano in – uspešno. In tretjič, uspehi Iskre na zunanjem trgu niso samo uspehi njene specializirane organizacije Iskra-Commerce (ta je predvsem le nekakšen „katalizator“ poslovanja), ampak so to uspehi vsega kolektiva Iskrinih tovarn. Potemtakem izvoz ni zgolj dosežek kakšnih 100 ljudi iz Iskra-Commerce, ker izvira poslovna odločitev o izvozu v bistvu vedno v tovarni, v sami temeljni organizaciji združenega dela, ljudje iz tovarne so vedno navzoči pri sklepanju poslovanja s tujimi partnerji. To dejstvo odraža tudi velik interes, ki ga kažejo delavci iz Iskrine proizvodnje za usposabljanje v zunanji trgovini. In kakšna je kvaliteta dela samega „katalizatorja“, to je Iskra-Commerce? To bomo ponazorili samo z nekaj podatki: okoli tri četrtine ljudi iz te organizacije dela na tehničnih poslih. Nosilec poslovanja, ki samostojno odločajo, pa je komaj kakšnih 20 ali 25. Torej odpa-

Elektromotorji – Železniki – pogled v oddelek za montažo kompresorskih elektromotorjev.

de na enega takega Iskrinega strokovnjaka poprečno na leto poslov v vrednosti 2 milijona dolarjev! Pri tem dosega vrednost ene pošiljke v tujino v okviru Iskrinih poslov poprečno od 10 do 15 tisoč dolarjev.

Osnovni »strateški« cilji

V svojem razvoju zunanjetrgovinske ekspanzije je zabeležila Iskra leta 1972 pomembno prelomnico. Ob koncu tega leta je dosegel izvoz 25 milijonov dolarjev. Decembra tega leta so na III. konferenci predstavnikov inozemskega omrežja Iskre ovrednotili dotedanji razvoj in zastavili nadaljnjo strategijo podjetja na področju poslovanja s tujino. Osnovni „strateški“ cilji, ki so si jih tedaj zadali, so bili predvsem naslednji:

Prvič, za obstoj podjetja je potrebna hitra rast izvoza. Plan: v petih letih 100 milijonov dolarjev. V okviru tega načrta naj bi se postopoma spreminjala tudi regionalna struktura s tem, da bi dobile prioriteto najprej dežele v razvoju, potem dežele SEV in šele na koncu razvite zahodne države. Tako naj bi v petih letih povečali udeležbo dežel v razvoju od 5 na 15 odstotkov, SEV od 15 na 20 odstotkov, udeležba razvitih zahodnih držav pa naj bi se zmanjšala od 80 na 65 odstotkov.

Drugič, tedaj so se odločili tudi za prestrukturiranje sortimenta proizvodnje s tem, da naj se povečuje delež finalizacije. Torej – povečevanje deleža „pameti“ v vrednosti proizvodnje, ki gre v izvoz. Danes, v dobi surovinske krize, postaja taka orientacija še toliko pomembnejša!

In tretjič, odločili so se, da postane Iskra „mednarodno“ podjetje. V ta prizadevanja sodi skrb za hitro nadaljnjo rast trgovinskega omrežja v tujini (v petih letih naj bi ga podvojili) ter postopno oblikovanje proizvodnih dejavnosti v tujini (že danes ima Iskra v tujini dve podjetji, načrtuje pa nadaljnje akcije v tej smeri).

Široko sodelovanje Iskrinih strokovnjakov doma in v svetu

Iskrini strokovnjaki se izpopolnjujejo ob znanstveno raziskovalnem delu v sodelovanju in pod pokroviteljstvom univerze v Ljubljani in njenih institutov. Bistveno vlogo v njihovem delu in razvoju pa ima tudi sodelovanje s tuji-

mi raziskovalnimi ustanovami in poslovnimi partnerji, ki je hkrati učinkovitejša pot v mednarodno delitev dela.

Iskrini strokovnjaki sodelujejo na primer s strokovnjaki firme BTM na področju elektronske telefonije in napajalnih naprav za telekomunikacije, s SEL na področju usmerjenih zvez, multiplexov in UKV radio oddajnikov, s SELENIO na področju usmerjenih zvez, s SIEMENS na telekomandah, brezkontaktnem vezju in elektroakustiki, s CNET na telekomunikacijah in elektrooptiki, s Palomagnetom na avtoelektriki, z ASEA na zaščitni tehniki, z Anod na področju varilnih naprav in še mnogimi drugimi.

Medsebojna povezanost in tesno sodelovanje zagotavljata funkcionalno in programsko vključitev raziskovalnega in razvojnega dela v nedeljivo celoto s proizvodnimi in tržnimi organizacijami.

Vključitev v mednarodne tehnološke tokove

Kaj je še predvsem značilno za Iskrino orientacijo na področju poslovanja s tujino? V izvozni ekspanziji imajo prednost telekomunikacije skupaj z elektronsko telefonijo, to področje naj bi bilo udeleženo v izvozni strukturi leta 1977 s 30 %, ter elementi za elektroniko, katerih udeležba v strukturi se bo povečala na 20 %. Razen tega namerava Iskra pospeševati še tri močne skupine: kompleks merilno-regulacijske tehnike in avtomatizacija jakotočnih naprav in opreme ter podstavov za gospodinjstvene stroje. Pri tem naj bi bilo udeleženo blago široke potrošnje v izvozni strukturi s približno eno tretjino, medtem ko bo dosegel delež profesionalne tehnike ter investicijske opreme z dve tretjini. V vsem tem pa predstavlja elektronika v strukturi vsega izvoza približno 50 %.

In še sklepna ugotovitev: reči je treba, da Iskrina ekspanzija na zunanje trge ni zgolj preprosta trgovina, pri tem gre predvsem za navezovanje dolgoročnih industrijskih stikov. Pravzaprav je že danes ena tretjina Iskrinega izvoza vezana na razne oblike sodelovanja s tujimi firmami. Za tako orientacijo je več tehtnih razlogov: varnost, dolgoročnost in povraten pretok tehnologije. Tako se torej ves krog Iskrinih prizadevanj na tujih trgih sklepa z vključevanjem v mednarodne tehnološke tokove.

NOVA GORICA – V Iskrini tovarni „Avtoelektrika“ razpravlja ob važnih odločitvah ves kolektiv. Tako so tudi letos, ko so se odločali za število TOZD in o investicijskih delavci zavzeto sodelovali na informativnih sestankih

23. maja – drugo zasedanje skupščine ZP

Kot smo že objavili v naši 16. številki glasila bo 2. zasedanje v četrtek, 23. maja 1974. V isti številki smo objavili v skrajšanem besedilu vsebino obeh obravnavanih dokumentov: Poročilo o zaključnem računu ZP Iskra za leto 1973 in Gospodarski plan Iskre za leto 1974.

Delegacije TOZD in s tem tudi delegati za to zasedanje so prejeli celotno neskrajšano gradivo, ki ga bodo vsekakor morali temeljito proučiti skupaj z delavci svojih TOZD, saj bodo na skupščini morali soočiti o važnih zadevah in postavkah plana ter zaključnega računa.

Da bi delavci naših TOZD lahko dali delegatom čimbolj jasna stališča, da bi se delavci in upravitelji TOZD laže orientirali in tudi odločali, danes objavljamo tudi naslednje programe:

- dejavnosti 1 (splošno tehnične dejavnosti)
- sklada za kadre
- propagandne dejavnosti marketinga in osvajanja tujih tržišč
- znanstveno-raziskovalnega sklada.

Celotno gradivo so kolektivni izvršilni organi – odbori skupščine že obravnavali in zavzeli svoja stališča, ki bodo obenem z gradivi posredovana skupščini ZP.

Programi dela

LETNI PLAN DEJAVNOSTI 1 ZA LETO 1974 IN PREDLOG KORIŠČENJA ZDRUŽENIH SREDSTEV ZA SPLOŠNO TEHNIČNO DEJAVNOST

Predlog plana dejavnosti 1 za leto 1974 je sestavljen na osnovi srednje-ročnega plana služb teh dejavnosti.

Predlagani vsebinski plan je v skladu tudi s smernicami gospodarskega du tudi s smernicami gospodarskega du tudi s smernicami gospodarskega du tudi s smernicami gospodarskega du

Plan ima dva dela:

- Letni vsebinski plan služb dejavnosti 1 v letu 1974
- Finančni plan služb dejavnosti 1 za leto 1974, ter za leti 1975 in 1976.
- Vsebinski plan za leto 1974 je odraz zahtev, ki jih postavljajo strokovne komisije ZP ISKRA:
- Tehnološka komisija ZP ISKRA
- Komisija za standardizacijo ZP ISKRA ter
- Komisija za kvaliteto in zanesljivost ZP ISKRA.

Plan dejavnosti 1 za l. 1974

SLUŽBA ZA INDUSTRIJSKO LASTNINO (SIL) (zasedba 4 osebe) bo opravljala naslednje naloge:

Prijavlja, vlaga in nadalje obravnava patentne prijave modelov in žigov v Jugoslaviji in inozemstvu za organizacije Združenega podjetja Iskra;

Razdeljuje jugoslovanske in inozemske patentne spise iz prednaročenih skupin patentne klasifikacije in nabavlja spise po posebnih naročilih; Spremlja objave patentov in patentnih prijav doma in v svetu;

Vodi in dopolnjuje kartoteke vseh jugoslovanskih patentov;

Pospešuje patentno dejavnost v ZP Iskra glede prijav izumov z obveščanjem o patentnem zakonu in pomaga pri sestavljanju patentnih prijav;

Pospešuje in skrbi za izmenjavo in izkoriščanje tehničnih izboljšav v ZP; Vodi informativno dokumentacijsko službo.

Služba bo pripravila splošen akt ZP o nagrajevanju izumiteljev in novatorjev ter akt o delokrogu, pravicah in dolžnostih službe, v skladu s samoupravnim sporazumom ZP.

SLUŽBA ZA KLASIFIKACIJO IN OŠTEVILČENJE (zasedba 3 osebe) ima naslednje naloge:

1. Dopolnjevanje sistema oštevilčenja
2. Izpolnjevanje centralne kartoteke proizvodov splošne uporabe (ta kartoteka bo služila kot vhodni dokument za centralno datoteko osnovnih zapisov blaga)
3. Oštevilčenje nekovin (zaključek naloge iz leta 1973)
4. Oštevilčenje elektronskih elementov
5. Standardni elektrotehnični elementi – skupina IS-K (nadaljevanje naloge iz leta 1973)
6. Brusilno orodje
7. Splošno ročno orodje
8. Študij sistemov oštevilčenja in klasifikacije za potrebe tehnološke dokumentacije
9. Sodelovanje pri uvajanju novega sistema KTD
10. Pomoč in svetovanje pri uvajanju KTD

12. Sodelovanje s strokovnimi komisijami ZP ISKRA

13. Sodelovanje pri sestavi centralne datoteke

14. Sodelovanje v tehničnih odborih JEK in JZS

15. Sodelovanje z drugimi forumi

RAZVOJNI TEAM ZA KTD

Glavna naloga teama za KTD bo v letu 1974 razvijati II. del kompleksne tehnične dokumentacije, to je njen tehnološki del. Pri tem bo team tesno povezan s CAOP, da bodo vsi vhodni in izhodni dokumenti že prirejeni za direktni vnos oz. izpis z računalnikom in da bo CAOP sproti izdeloval ustrezne programe.

SLUŽBA ZA TEHNIČNO DOKUMENTACIJO

Glavna naloga službe za tehnično dokumentacijo bo tudi v letu 1974 uvajanje pripravljane faze KTD v posameznih organizacijah ZP ISKRA.

Ker je doslej ta služba kadrovsko povsem nezasedena, bo nujno treba poiskati dva primerna sodelavca za to službo.

ŠTUDIJ DELA

Delo oddelka za leto 1974 poskuša graditi na dveh dejstvih

1) Odločitve o uvajanju merjenja dela je bila sprejeta v ISKRI pred 10 leti. Razvoj merjenja je bil zelo počasen, ker ni bilo primerno oblikovane nadgradnje.

2) Nadgradnja sistema, ki smo jo razvijali delno preko razvojnih nalog, je pri svoji konfrontaciji s prakso večinoma potrebna bistvenih dodatkov, ki pa še vedno nalagajo verifikacijo v praksi.

Zato porabo sredstev dejavnosti I predlagamo v takšni obliki

1. Uvajanje WF sistema v organizacijah

2. Predelava nadgradnje WF:

Utrujenje; Privajalni količnik; Količnik motenj.

Potrebno bi bilo ustaliti metode za določanje časovnih standardov v ISKRI.

Za bodočnost prihaja razvijanje uporabnosti Mento postopka na področja kontrole, pozneje pa še administracije.

Poleg navedenih tem bi preostala za začetno raziskavo o obsežnosti področij (ne za zaokroženo vsebino) kot so:

1. Standardizacija opreme na delovnem mestu
2. Udeležba v sistemu planiranja.

RAZISKAVE KVALITETE IN ZANESLJIVOSTI – predvideva:

1. Tipske preskuse

Plan predvideva enak obseg dela kot v letu 1973. Vsebinski plan, to je kateri tipi izdelkov bodo preskušeni, kakor tudi obseg te dejavnosti za posamezne organizacije ZP Iskra, je izdelana po predlogih tovarn z upoštevanjem priporočil IC.

Razen preskusov izdelkov ZP ISKRA je predvideno, da bo preskušeno tudi okrog 20 tujih proizvodov, ki jih vgrajujejo Iskrine tovarne v svoje izdelke. To so preskusi na zahtevo Iskrinih proizvodnih organizacij ali komisije za standardizacijo oz. njene podkomisije za elektronske elemente zaradi odobritve uporabe elementov ter preskusi izdelkov tujega izvora po zahtevi IC.

2. Raziskave zanesljivosti elektronskih elementov

3. Raziskave zanesljivosti sistemov

4. Ostalo dejavnost, kot nadaljevanje izdajanja Priročnika za zanesljivost in kvaliteto;

nabavljanje podatkov o zanesljivosti in o rezultatih tipskih preskusov elektronskih komponent, ki jih izdajata švedska ustanova FTL in francoska ustanova CCT; zbiranje podatkov o zanesljivosti izdelkov ISKRE; sodelovanje na strokovnih prireditvah doma in v tujini ter poročanje o rezultatih nabora za kakovost in zanesljivost izdelkov ISKRE.

SODELOVANJE V ODBORIH JEK IN IEC IN NAPREDEK DEJAVNOSTI I

Sodelovanje posameznih strokovnjakov organizacij ZP ISKRA v tehničnih odborih JEK in IEC je življenjskega pomena za nadaljnji tehnični razvoj posamezne panoge, saj se na teh tehničnih odborih oblikujejo

predlogi za nacionalne standarde in tudi za mednarodna priporočila. Ti standardi oz. priporočila pa postanejo kasneje osnova za ocenjevanje kvalitete naših izdelkov, oz. osnova za prevzem naših izdelkov na domačem in tujem tržišču.

NAGRADE IZUMITELJEM IN AVTORJEM

Če želimo stimulirati strokovnjake v vseh organizacijah ZP ISKRA, da bodo svoje sposobnosti razvili do največje mere, to je da bodo ustvarjali nove dosežke in o tem tudi objavljali članke v strokovnem tisku, jih moramo primerno stimulirati.

V ta namen predlagamo ponovno uvedbo sklada za nagrade izumiteljem in avtorjem člankov in referatov. Ta sklad ne bo občutno povečal stroškov za dejavnost 1, bo pa bistveno pripomogel k pospeševanju ustvarjalnega dela naših strokovnjakov.

Nagrade izumiteljem bi se morale v primerni višini dajati za vsako prijavo izuma, ne glede na odškodnine, ki jo izumitelju kasneje plača tovarna, ki izum izkorišča. Prav tako bi moral dodatno nagrado prejeti vsak avtor strokovnega članka ali referata.

Podobne dodatne stimulacije za izumitelje in avtorje imajo uvedene tudi v drugih področjih naše stroke, npr. RIZ.

Finančni plan dejavnosti I

V smernicah za izdelavo gospodarskega načrta posameznih organizacij ZP ISKRA, ki so bile sprejete na zasedanju DS ZP ISKRA dne 31. oktobra 1973, je bil sprejet skupni znesek za dejavnost 1 v višini 11,379.000.- din, ki je bil po ustaljenem ključu že tudi razdeljen na posamezne organizacije ZP ISKRA.

Zgornji znesek je bil izračunan na osnovi potreb posameznih služb v okviru dejavnosti I glede na predlagan vsebinski plan za leto 1974.

Finančni plan posameznih služb dejavnosti 1 za leto 1974 je naslednji:

1. Služba za industrijsko lastnino 670.000.-
 2. Oštevilčenje in klasifikacija 429.000.-
 3. Informativna dokumentacija 2.207.000.-
 4. Standardizacija in tipizacija 2.163.000.-
 5. Team za razvoj KTD 50.000.-
 6. Tehnična dokumentacija 250.000.-
 7. Študij dela 720.000.-
 8. Ugotavljanje kvalitete 3.650.000.-
 9. Raziskava zanesljivosti 1.100.000.-
 10. Sodelovanje v organizacijah 40.000.-
 11. Nagrade izumiteljem in avtorjem 100.000.-
- Skupaj dejavnost 1 11,379.000.-

LETNI PROGRAM ZNANSTVENO-RAZISKOVALNEGA SKLADA

Program znanstveno-raziskovalnega sklada združenega podjetja Iskra bo določen v letu 1974 z izbiro prispelih zahtevkov za kreditiranje raziskovalno-razvojnih nalog, ki so jih organizacije združenega dela Iskre poslale sekretarju sklada do 31. I. 1974. Izbira bo opravljena na podlagi kriterijev, ki jih je poslovni odbor združenega podjetja sprejel na predlog komisije za znanstveno-raziskovalno dejavnost s svojim 264. sklepom dne 22. I. 1974. K programu bo priložena tudi obrazložitev programa, za katerega realizacija zahtevajo sekretar sklada, skupne službe ZP in komisija za znanstveno-raziskovalno dejavnost v tekočem letu 1,500.000,00 din, kar je realno za 60.000,00 din več kot lani, sicer pa minimalno glede na potrebe in relativno za 5,7 % manjši delež od vrednosti proizvodnje v primeri z lanskim letom. 8 organizacij združenega dela je že vložilo 20 zahtevkov v vrednosti 15,648,852,00 din.

Predlog za izrabo združenih sredstev za pridobivanje in izobraževanju kadrov

Predlog koriščenja združenih sredstev za kadre ZP Iskra v letu 1974 znaša 750.000.- din.

Odbor za kadrovsko socialne zadeve je na svoji 1. seji dne 26. 3. 1974 sprejel naslednji predlog razdelitve združenih sredstev za kadre za leto 1974:

1. Mentorstvo na šolah 80.000
 2. Razpisi štipendij 45.000
 3. Dotacija klubu štipendistov 60.000
 4. Popularizacije Iskre 215.000
 - Radio Študent 10.000
 - propag. plakat 30.000
 - pomoč študent. klubom 10.000
 - zaključne ekskurzije 20.000
 - eksk. v org. Iskre 50.000
 - gledališka komuna 25.000
 - instrumenti za šole 50.000
 - vitrine po šolah 20.000
 5. AOP kadrovskih pojavov 20.000
 6. Strokovno izobraževanje kadrovskih delavcev 50.000
 7. Nepredvidene akcije 30.000
- 500.000
- Ekonomska fakulteta – pomoč pri gradnji 250.000
- Skupaj din 750.000

Obrazložitev po posameznih postavkah bi bila:

1. Na vseh srednjih in visokih šolah, kjer ima Iskra več kot 20 štipendistov, imamo tudi profesorja – mentorja, ki še posebej skrbi za naše štipendiste.
2. Razpis štipendij objavljamo v slovenskih časopisih dvakrat letno, skupaj za vse Iskrine TOZD in OZD
3. Iskrini štipendisti so včlanjeni v klub štipendistov Iskre, ki ima svoj program dejavnosti. Letošnja sredstva so namenjena v glavnem dopolnilnemu izobraževanju (jezikovni tečaji) in strokovnim ekskurzijam ter udeležbi na Iskrinih športnih igrah
4. Popularizacija Iskre zaradi pridobivanja novih štipendistov je izrednega pomena. Zato je predvidena široka akcija preko mnogih medijev informiranja
5. Ta postavka predvideva priprave na mehanografsko obdelavo podatkov kadrovskih pojavov v ZP.
6. Delavci v kadrovskih službah naših TOZD in OZD so potrebni občasnega funkcionalnega izobraževanja zaradi spoznavanja novih spoznanj iz psihologije, sociologije, andragogike in drugih strokovnih področij, ki se ukvarjajo s kadrovsko problematiko v delovnih organizacijah.
7. Nepredvidene akcije – ta postavka predstavlja določeno obvezno rezervo.

Postavka 250.000 din predstavlja pomoč Iskre za leto 1974 pri izgradnji nove stavbe Ekonomske fakultete v Ljubljani. Pogodba o tej pomoči je bila sklenjena l. 1973.

Predlog dejavnosti službe za raziskavo tržišča v l. 1974

Dejavnost Službe za raziskavo tržišča je v letu 1973 potekala v realizaciji institucionalne dejavnosti, kamor je spadala informatika, raziskava distribucije, statistika in nekatere analize fundamentalnega značaja ter v izvajanju analiz in prognoz po specifičnih zahtevah oziroma širših skupin naročnikov v ZP ISKRA.

Institucionalni del raziskav je potekal v planiranih okvirih. Realizacijo je limitirala predvsem razpoložljivost z ustreznimi kadri. Najaktualnejši je bil problem konjunkturne dejavnosti, ki zaradi izpraznjenega delovnega mesta ni mogel zaživeti. V ostalem delu dejavnosti, t.j. na področju analiz, prognoz ter prikazov pa so poleg delno realiziranih planiranih nalog bile sprejete med letom v izdelavo mnoge nove naloge, ki so bile prioritete zaradi aktualnosti za posamezne organizacije v ZP ISKRA, oziroma za direktorije in službe v ISKRA COMMERCE (priključitve novih organizacij, investicije, lansiranje novih proizvodov).

Pri izbiri nalog je bil poleg kriterija aktualnosti, osnovni kriterij pripravljenost naročnikov za sodelovanje v raziskavi in razpolaganje z ustreznimi strokovnimi kapacitetami v sami službi.

RAZISKAVA DISTRIBUCIJE

bo v letu 1974 zajemala obseg sličen lanskemu, s tem, da bo orientirana predvsem na izdelavo in ažuriranje kartotek gospodarskih organizacij v SFRJ po regijah in branžah ter izdelavo priročnih materialov za obdelavo tržišča v obliki prikazov, kart in tabel za posamezne filiale.

STATISTIKA

Poleg že utečenega zbiranja in arhiviranja statističnih podatkov za potrebe analiz in za specifične potrebe posameznih služb v ZP ISKRA in IC je predvidena vključitev statistike v dejavnost stalne konjunkturije službe, ki naj bi, v kolikor bodo zagotovljeni pogoji, zaživela najkasneje do začetka leta 1975.

RAZISKOVALNE NALOGE, ANALIZE IN PROGNOZE

Predlog za ta del dejavnosti temelji na zahtevkih, podanih od posameznih delovnih organizacij v ZP in direktij IC, stanju že začelih nalog iz prejšnjih

raziskav v lastnih okvirih, kot za sodelavo pri izvajanju nalog s pomočjo zunanjih institucij.

V letu 1974 bo dan poudarek širše zasnovanim nalogam iz široke potrošnje (gospodinjstvi stroji, EMO posoda 74, zahodnoevropsko tržišče izdelkov široke potrošnje – opremljenost, – tržni volumni) in iz telekomunikacij (analiza omrežja telekomunikacij v SFRJ – Metaconta 10 C – prenosni sistemi) s tem, da se začne tudi naslednja faza raziskave tržišča elementov avtomatizacije oziroma mehanizacije v industriji SFRJ in elektronike v prometu (avtoelektronika, testiranje in servisiranje, prometne naprave). Tem nalogam je namenjeno 40 % kapacitet v dejavnosti analiz.

Minimalno 30 % kapacitet v dejavnosti analiz bo potrebno nameniti aktualnim kratkoročnim nalogam, ki se pojavljajo med letom (invest. elaborati, test proizvodov, poskusne prodaje, lansiranje novih izdelkov).

Preostali del sredstev bo porabljen za nadaljnje razvijanje in utrjevanje dejavnosti službe. Pri tem je mišljen predvsem razvoj konjunkturne službe, ki naj bi redno zasledovala in poročala o tekočih gibanjih na področju proizvodne realizacije, uvoza, izvoza in zaloga, povpraševanja in opremljenosti za proizvode široke potrošnje (v prvi fazi), ter kot druga naloga prehod na strojno obdelavo podatkov v sodelovanju s sodelavci iz CAOP, sodelava pri uvedbi ustrezne datoteke in fototeke ob preselitvi v novo poslovno stavbo, in sodelava pri organizaciji predvidenih informacijskih sistemov v okviru ZP ISKRA.

Poleg obdelave domačega trga je za leto 1974 predvidena v sodelavi s TOZD zunanja trgovina v IC intenzivnejša obdelava zunanjih tržišč, predvsem v domeni informatike in zbiranja sekundarnih podatkov. Večji poudarek je dan zbiranju informacij iz nabavnega trga v SFRJ in inozemstvu.

POTREBNE KAPACITETE V L. 1974

Informatika	5400 ur
Raziskava distribucije	2900 ur
Statistike in konjunktore	5400 ur
Ekonomске analize	9000 ur

Letošnji spomladanski zagrebški velesejem je poleg številnih uglednih gostov iz tujine obiskal tudi namestnik predsednika ministrskega sveta ZSSR V. N. Novikov. Posnetek je z njegovega obiska na Iskrinem razstavnem prostoru.

Analize medijev in svojstev	7200 ur
Vodstvo in tajništvo	3600 ur
ali 11 VS in VSS ter 6 SS / usl.	30500 ur = 17 ljudi
Stroški službe bodo v letu 1974 za opisano dejavnost sledeči:	
OD (17 zaposlenih)	1.020.000 N din
Najemnina	200.000 N din
Oprema in inventar	100.000 din
Stroški izobraževanja, prakse, potovanja	150.000 N din
Literatura, tisk, informativne agencije SFRJ	100.000 N din
Skupaj	1.570.000 N din

Za financiranje nalog, ki jih bodo za Iskra izvajale oz. pri njihovi realizaciji sodelovale zunanje raziskovalne institucije v SFRJ in inozemstvu, bo potrebna vsota v višini 430.000 din, od tega v inozemstvu 230.000 din.

Celotni stroški v letu 1974 bodo znašali	
Stroški službe	1.570.000 N din
Stroški zunanjih institucij	430.000 N din
Skupaj:	2.000.000 N din

ZAKLJUČEK

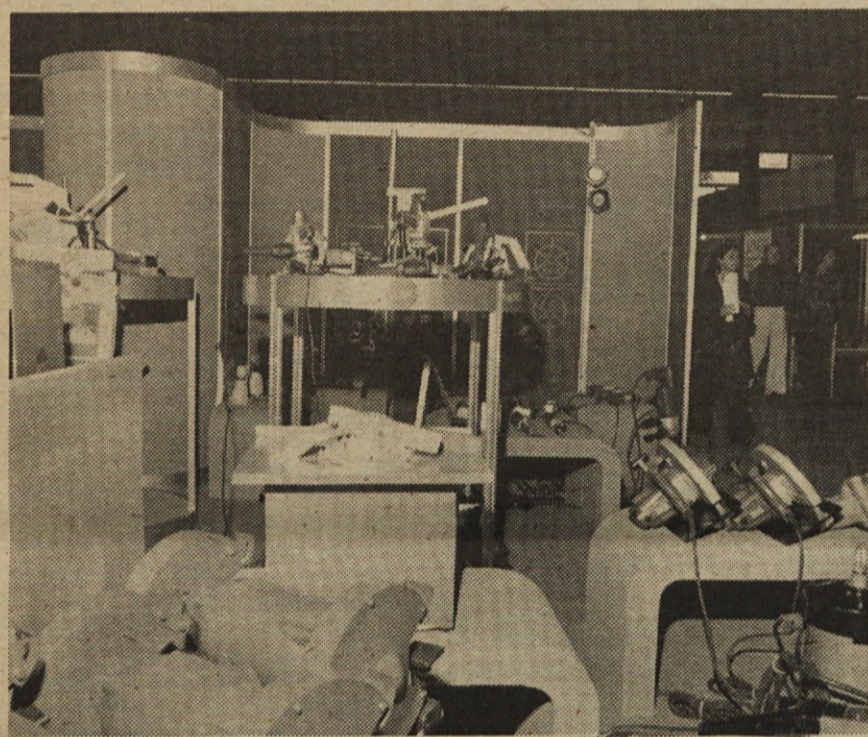
Realizacija gornjih dejavnosti, tako po obsegu kot po vsebini, zahteva poleg močnega naslanjanja na zunanje strokovne institucije, intenzivnejše sodelave zainteresiranih dejavnikov v ZP ISKRA in razširitve službe po kapacitetah in opremljenosti, tudi strokovno ustrezen nivo in uvedbo specializacije v podfunkcijah:

- analize in prognoze
- konjunkturna služba
- tržna dokumentacija in informacije.

Pri pridobivanju kadrov je zaradi specifičnosti službe in s tem ožjega izbora ustreznih kadrov nujna v okviru podjetja večja stimulacija (sedanja razdelitev delovnih mest in OD so destimulativni, tako napram ostalim službam v podjetju, v katerih se nahajajo za službo zanimivi kadri – branžni strokovnjaki, kot tudi napram zunanjim institucijam).

Da bi zagotovili potrebam podjetja ustrezen razvoj službe za raziskavo tržišča in omogočili planirano izvajanje zadanih nalog, bo potrebno skladno z določili samoupravnega sporazuma določiti čimprej poslovnih združenih sredstev za financiranje raziskave tržišč (marketing raziskav) in se čimprej opredeliti tako do v srednjeročnem planu predvidenega razvoja službe, kot do funkcij, ki naj jih služba v bodoče vrši za organizacije združenega dela v tržno orientiranem združenem podjetju Iskra.

Tudi gradivo na 5. in 6. strani bo predmet razprav na 2. zasedanju skupščine ZP Iskra.

Na našem, tudi sicer skrbno urejenem razstavnem prostoru v Zagrebu, je bilo še zlasti učinkovito razstavljeno naše električno ročno orodje, ki je med obiskovalci spomladanskega sejma vzbudilo precejšnje zanimanje.

bi. Poleg zainteresiranih direktij in tovarn, so pri realizaciji nalog sodelovale tudi zunanje institucije: Tanjug Beograd, Republiške in zvezna gospodarska zbornica, Biro za operacijske in tržne raziskave v Ljubljani, ZIT Zagreb, Center za napredek gospodinjstva v Ljubljani, INDUMAR v Veliki Britaniji, QUENTUM Science v USA, in SEMA-METRA iz Francije.

Tako pri realizaciji nalog v okviru službe, kot pri lansiranju nalog zunanjim institucijam, je še vedno aktualno pomanjkanje ustreznih kadrov v službi, katerih pridobivanju oz. ustvarjanju pogojev za njihovo pridobivanje je še vedno posvečamo premalo pozornosti. Predvsem primanjkuje (3–4) branžno orientiranih strokovnjakov, ki bi omogočili službi stalno prisotnost v problematiki posamezne asortimantske grupe in bi ažurno vzdrževali kontakt med dejavnostjo službe in ostalimi tržnimi, proizvodnimi in razvojnimi dejavnostmi v okviru branže.

Celotna služba je konec l. 1973 zaposlovala od 15 planiranih 12 (sredi novembra 10) s strukturo 3 VS, 4 VVS, 3 SS in 2 NS.

V posameznih dejavnostih službe za raziskavo tržišča predlagamo v letu 1974 realizacijo sledečih nalog:

INFORMATIKA

- 1 x statistično tržno poročilo
- 24 x tržne informacije
- 5 x posebne izdaje tematsko opredeljenih tržnih informacij
- Distribucija informacij, selekcija in vzpostavljanje virov informacij iz zunanjih tržišč (EGS, dežele v razvoju, SEV).
- Izdaja aktualnih novosti iz področja opreme za gospodinjstvo.

obdobji, v srednjeročnem planu predvidenih bazičnih raziskav in ne nazadnje na ocenjeni usposobljenosti in kapacitetah službe, tako za izvajanje

Program

izvajanja izhodišč ustavnih določb v Iskra — Elektromehanika, Kranj

Program izvajanja ustavnih določb v podjetju ISKRA ELEKTROMEHANIKA zajema vsa področja samoupravnega, gospodarskega, tehnološkega, proizvodnega in organizacijskega delovanja s ciljem, da se uresniči dolgoročni program s tem, da se opredelijo tudi nosilci posameznih nalog in odgovornost za izvajanje.

Realizacija akcijskega programa stabilizacijske politike in organiziranje temeljnih organizacij združenega dela daje vso možnost za uspešno nadaljnje poslovanje z družbenimi sredstvi v združenem delu, ob čimbolj neposrednem demokratičnem odločanju delavcev.

Razvoj organizacijskih in samoupravnih odnosov

Organizacijska struktura je postavljena v smeri vertikalne in horizontalne povezave, ob solidni organizacijski strukturi v temeljnih organizacijah in organiziranju strokovnih skupnih služb. Organiziranje v TOZD se mora v perspektivi razviti do takšne stopnje, da bo sposobna opravljati vse funkcije samostojno, razen tistih, ki ne bodo dogovorjene, da se organizirajo skupno.

V perspektivi naj se skupno organizira samo tisto dejavnost, katero organiziranje pospešuje več faktorjev, kot enotnost obravnave, ekonomičnost in drugi razlogi, zaradi katerih se TOZD združujejo. Vse druge službe naj se razvijajo v okyru TOZD skladno s pogoji, ki nastopajo v TOZD.

Za razvoj demokratičnih samoupravnih odnosov in neposrednega odločanja

so podani pogoji s sprejemom novih splošnih aktov. Samoupravni mehanizem je zaenkrat postavljen šele formalno in v praksi še ni učinkovit. Za učinkovitost, predvsem z angažiranjem delavcev v TOZD, bo potrebno dati tudi več osnov v ekonomskem pogledu. V prehodnem obdobju se samoupravni sistem v TOZD ni mogel razviti, ker niso bila razčiščena vsa stališča v zvezi s sprejetjem ustave.

Organiziranje temeljnih organizacij združenega dela smo izvajali pred letom dni, ko še niso bila do kraja opredeljena vsa ustavna izhodišča. Velik obseg delovne organizacije pa nam onemogoča hitro prilagajanje in zato bomo v tem letu vložili precej časa in aktivnosti za prilagoditev in vskladitev samoupravnih aktov z ustavnimi izhodišči.

Sprejeto načelo neposrednega odlo-

čanja zahteva večjo angažiranost za pravo materialno in možnost medsebojnega dogovarjanja med TOZD za sprejem skupnih odločitev.

V samoupravnem sistemu bo zaradi tega treba uvesti postopek prehodnega pridobivanja predlogov – iniciative tako, da bodo delegati prihajali na seje organov upravljanja s stališči članov, ki jih zastopajo. Uveljaviti bo potrebno sistem vsklajevanja odločanja o predlogih, ki so bili posredovani TOZD in obravnavani v TOZD kot celoti, ali pa na delovnih zborih.

Pooblastila skupnim organom bodo lahko izhajala samo v primeru enotne odločitve vseh TOZD.

Pri nadaljnjem razvijanju samoupravnega sistema organiziranja TOZD je potrebno proučiti organiziranost TOZD koordinacijska področja, ki opravljajo tudi funkcijo skupnih služb, ki po izhodiščih ustave ne morejo biti organizirane kot TOZD. Skladno s tem pa bo potrebno proučiti tudi druge določbe samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij in na tem sporazumu temelječih splošnih aktov. Časovno bo potrebno te vskladitve opraviti v roku 6 mesecev.

Od razvoja notranjih organizacijskih in samoupravnih odnosov je v največji meri odvisna uspešnost delovanja organov upravljanja in tudi družbenopolitičnih organizacij in bo zaradi tega tem odnosom potrebno posvečati stalno pozornost in skrb.

Osnovna usmeritev na področju razvojno programske dejavnosti

Osnovna usmeritev na področju razvojno programske dejavnosti je ta, da se sistematično izpopolnjuje obstoječi proizvodni program, uvaja elektronika, oz.

računska tehnika v vse dejavnosti podjetja. Na ta način se večja zahtevnost dela v vseh stopnjah proizvodnega procesa, na drugi strani pa so dane osnove za rentabilno velikoserijsko proizvodnjo.

Tako je TOZD ATC že pričela s proizvodnjo elektronskih telefonskih central, tečejo pa priprave za lastno proizvodnjo elektronskih računalnikov, ki krmilijo telefonske centrale, v kasnejši fazi pa predvidevamo uporabo teh računalnikov za krmiljenje raznih proizvodnih procesov. Posebna pozornost te TOZD je posvečena še digitalnim komunikacijam in laserskim usmerjenim zvezam.

Dejavnost TOZD števecv je v skladu z omenjenimi načeli, kjer velja posebna pozornost razvoju elektronskega števca električne energije, ki ga razvijamo skupaj s strokovnjaki elektro fakultete v Ljubljani. Dela na histereznem in korlačnem motorju pa dajejo osnovo za nadaljnji in uspešen nastop na področju tehnične krmiljenja.

Tudi ostale temeljne organizacije v največji možni meri sledijo zastavljenim ciljem, vendar bi detajlni opis presegal okvir tega poročila. Poseben poudarek pa je dan dosežkom na področju MOS tehnologije, ker predstavlja ta tehnika največji dosežek na področju elektronike (MOS je novi postopek proizvodnje polprevodniških elementov).

Naše podjetje v največji možni meri koristi znanje, zmogljivosti in usluge naših znanstveno-raziskovalnih institucij in fakultet s tem, da le-ti rešujejo za nas različne razvojne probleme, oz. usmerjajo svoje znanstveno delo tako, da bo v bodočnosti lahko koristilo pri realizaciji praktičnih nalog. Tako zelo uspešno sodelujemo z:

- Inštitutom Jožef Stefan
- IEVT
- Iskra–Raziskovalnim inštitutom
- Elektro fakulteto
- Laboratorijem za mikroelektroniko pri EF
- Strojno fakulteto
- itd.

To dejavnost nameravamo v bodoče pospeševati posebno še, ker so dosedanje rezultati zelo zadovoljivi.

V Iskri je formiran oddelek za standardizacijo in tipizacijo, ki sistematično dela

na problemih standardizacije in tipizacije, in tako ni dovoljena uporaba nobenega dela, ali elementa, ki ne bi odgovorjal ustreznim tovarniškimi predpisom. Pri tem moramo omeniti uspešno sodelovanje z ustreznimi oddelki v ZP ISKRA, IRI in drugimi. Težimo tudi za sodobno izdelavo dokumentacije in zato formiramo mikrofilmski center, ki bo omogočil sodoben tretman dokumentacije.

Razvoj tehnologije in tehnoloških sistemov

Osnovna usmeritev na področju razvoja tehnologije dela mora slediti predvsem potrebam proizvodnje novih izdelkov in mora omogočati uporabo modernih metod za predelavo ustreznih materialov, predvsem v serijski proizvodnji na konkurenčni način. Proizvodni procesi naj bi bili zaključeni ciklusi, da se omogoči racionalna uporaba delovnega časa, čim večja zanesljivost in kakovost dela.

Zelo širok program proizvodnje in še vedno šibko zaledje specializiranih kooperantov zahteva seveda tudi nenehno razvijanje novih metod dela na vseh področjih. V tem pogledu je predvsem važna koordinacija pri snovanju in razvijanju novih procesov, da se koristijo sodobni prijemi pri vseh proizvodih in branžah do maksimalne mere in s tem doseže enotnejše in boljše izkoriščanje proizvodnih sredstev.

S tega stališča je nujno že v prvih fazah razvoja uporabiti in definirati tehnološke karakteristike novega proizvoda z vsemi potrebnimi funkcijami v pogledu uporabe, namena in oblike novega izdelka. Z uporabo vrednostnih analiz in študijem dela ter uporabo mrežnega planiranja je potrebno uravnati in optimirati tok pri osvajanju novih proizvodov.

Študij dela in časa mora v bodoče bazirati na WF analizah, ki je kot sistem

osvojen v Iskri. Z uporabo izpopolnjene nadgradnje se mora uvesti kot enotno merilo za tempo dela in pravilno nagrajevanje. Program uvajanja WF sistema mora dejansko spremeniti medsebojne odnose in priklicati na površje vse notranje rezerve. To delo, ki bo trajalo več let in bo predvsem zahtevalo izredno intenziviranje dela vseh kategorij zaposlenih, pa pomeni za celotno podjetje kvaliteten skok. Izpopolniti je treba tudi sistem vrednotenja zahtevnosti dela, predvsem v pogledu primerljivosti za režijska delovna mesta in dela po normi.

Pri projektiranju novih tehnoloških procesov je potrebno do maksimalne mere avtomatizirati delo in postopke, da bi dosegli čim večjo stopnjo zanesljivosti in kvalitete proizvodov. Pomanjkanje in visoka cena delovne sile zahteva v največji meri mehanizacijo tudi že na obstoječih procesih proizvodnje, zlasti kjer je doslej uvedeno predvsem ročno delo.

Nabava nove opreme in strojev mora biti vsestransko pretehtana in ne samo visokoproduktivna, ampak tudi čim bolj specializirana in sodobna.

Spričo šibkega zaledja kooperantov mora podjetje še vedno vzdrževati široko fronto vseh vrst obdelave materiala, težišče pa mora nedvomno ležati na tehnologiji profesionalne elektronike. Zato je nujno treba v bodoče širiti krog kooperantov klasične obdelave materialov, da bi sprostili lastne sile za specializacijo na elektro in elektronskem področju.

Večja intenzivnost dela je poleg naštetega pogojena tudi z dobrimi in produktivnim orodjem in napravami. Prav v tem pogledu moramo v bodoče doseči ugodnejše razmerje v prid orodjarskih zmogljivosti. Orodjarna kot Merilne naprave morajo intenzivirati vse notranje rezerve, tako z organizacijo, kot z novimi programsko poenotenimi prijemi, da bi povečanim zahtevam lahko tudi kvaliteto sledili. Večja tipizacija pri orodjih in smotnejša izbira razpoložljivih zmogljivosti tudi izven podjetja mora biti vodilo in smer za politiko dela na tem področju.

Investicijska politika podjetja

Program usmerjanja na področje telekomunikacij in elektronike zahteva tudi večja investicijska vlaganja zaradi preusmeritve ter modernizacije proizvodnje.

Dosedanja investicijska vlaganja v strojno opremo morajo v tem obdobju doprinesti rezultat, da se vlaganja povrnejo. V opremo bo potrebno vlagati v tem obdobju le zaradi dopolnitve posameznih proizvodnih skupin in za odpravo ozkih grl proizvodnje.

Večja investicijska vlaganja mora doživeti interni transport in skladiščenje, kjer poslujemo na način kot pred 20 leti. Planirana investicijska vlaganja v poslovne prostore bodo za:

- v dodatno gradnjo proizvodnih prostorov na Laborah, v izmeri 32.000 kv. m, kamor bo potrebno preseliti vso telefonijo;

- v gradnjo novih proizvodnih in skladiščnih prostorov za tovarno Mehanizmov v Lipnici v izmeri 1.200 kv. m;

- ureditev in adaptacija prostorov v tovarni Vega, za uvedbo dodatnega programa;

- preselitev tovarne Stikal na skupno lokacijo in odprodaja dosedanje stavbe;

- sofinanciranje izgradnje Šolskega centra ISKRA na Zlatem polju in ureditev sedanje stavbe za poslovne prostore;

- dograditev lakirnice tovarne TEA;

- prostorska ureditev proizvodnega obrata TEL na Blejski Dobravi;

- graditev proizvodnega obrata v Novigradu v povezavi s pridobitvijo lokacije za letovališče v Pineti;

- sofinanciranje skupnega rezervnega plinskega agregata za jakost 12 MW (od tega za Iskro 2 MW);

- vlaganje v objekte družbenega standarda (ureditev jedilnic po proizvodnih prostorih ipd.);

- sofinanciranje počitniškega doma na Kravcu (10 sob);

- ureditev prostora za kampiranje v Premanturi (na zemljišču tovarne Vega);

Investicijska prizadevanja morajo teči predvsem v smeri optimalizacije proiz-

vodnih kapacitet (delovnih prostorov in opreme) in izboljšanja delovnih pogojev tako, da bo delavec na delovnem mestu lahko ustvarjal čimveč, in da delovno okolje ne bo škodovalo njegovemu zdravju.

V tej smeri bo potrebno pričeti z akcijo ureditve delovnega okolja in delovnega mesta, kjer pa bodo morali sodelovati v največji meri delavci sami.

Potrebno je tudi urediti optimalno izrabo delovnega prostora glede na razne selitve, ki marsikje zavzemajo prevelik obseg.

Ekonomika poslovanja in razvoj notranjih gospodarskih odnosov

Podjetje se mora v tekočem in bodočem poslovnem obdobju zaradi gospodarsnoti poslovanja in oblikovanja ustrežnejših gospodarskih razmerij v posameznih TOZD in med TOZD konsolidirati skladno s samoupravnim sporazumom in za uveljavljanje s tem sporazumom določenih samoupravnih pravic ter dolžnosti samoupravljalcev po delih podjetja. Zato bodo letos natančneje ugotovljeni obsegi, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja po TOZD. Nadaljnji razvoj organizacije in ekonomike poslovanja mora sloneti na modelih, ki ustrezajo velikim podjetjem z močno koordinacijo notranjih odnosov (odnosov med TOZD) in odnosov med posameznimi funkcijami, dejavniki in elementi poslovanja.

Primarna skrb vseh mora biti, da bodo s povečanjem produktivnosti, intenzivnim gospodarjenjem in ustreznim povezovanjem notranjih ter zunanjih gospodarskih dejavnikov, pogojev in razmer, doseženi potreben dohodek in skladi podjetja. S tem so izraženi tudi že odvisnost in pogoji oblikovanja in izvajanja

politike delitve dohodka, ki mora biti funkcionalna, objektivna in stimulatívna.

Delavcem so znané oblike poslovne solidarnosti in združevanja sredstev za skupne naložbe. Prizadevati se moramo, da bodo tudi obsegi tega evidentnejši.

Tudi v bodoče je treba intenzívno delovati na področju gospodarne nabave in uporabe materiala, pravočasne oskrbe z materialom, vsklajene oskrbe s sestavnimi deli in orodjem, izboljšanjem, oz. spreminjanjem tehnologije (za večje količine, z več znanja, z modernejšimi pristopi in produktivnejšimi sredstvi) ter organizacijsko-poslovnega reda za normalno, oz. vsklajeno potekanje proizvodnje in hitrejšé obračanje obratnih sredstev.

V celotno ekonomiko podjetja, posebno pa v ekonomiko poslovanja posameznih temeljnih organizacij združenega dela, so se dolžni aktivneje vključevati v sodelovanju s strokovnimi službami tudi vsi poslovni in samoupravni dejavniki po TOZD. V tem smislu in teh ravneh je treba dosegati večjo skladnost in vzajemnost delovanja v interesu boljšega planiranja, spremljanja in nadziranja poslovanja ter razvijanja oblik varčevanja oz. racionalne porabe in uporabe sredstev (poslovna sredstva, obratna sredstva, stroški, delovna sila in delovni čas, cene proizvodnje ipd.).

Odnosi z ZP in IC slonijo na določilih samoupravnega sporazuma. Eno izmed osnovnih načel tega sporazuma je tudi dogovarjanje in sporazumevanje med podjetji, oz. organizacijami združenega dela v okviru ZP. Integracijski procesi se bodo nadaljevali. Osnovni cilji in motivacije združevanja pa so dolgoročnejsé programske usmeritve, ekonomičnost in rentabilnost neke organizacije in obsegov ter načinov poslovanja. Bistveno pri tem je uveljavljanje najustrežnejših oblik združevanja in delitve dela znotraj ZP, pa tudi izven ZP z vsemi poslovnimi partnerji (kupci, dobavitelji, dejavniki, mednarodnimi gospodarskimi in proizvodnimi grupacijami, licenčnimi partnerji in našimi inozemskimi podjetji ipd.)

Naša tekoča usmeritev bo v tem, da nadaljujemo v nekoliko zmanjšanem obsegu, oz. z investiranjem v širitev in modernizacijo proizvodnje in se prven-

stveno prizadevamo za intenzívnejšo izrabo zmogljivosti.

Naša usmeritev na zunanjih tržiščih in njihovo osvajanje bo tudi v tem, da v okviru možnosti nudimo organizacijo, znanje in tehnologijo. S tem bomo poskušali obogatiti in razširiti plasman našega dela, oz. izdelkov na vsa valutna področja, hkrati pa bomo s tem trajneje vezani in vključeni v mednarodno menjavo in delitev dela, kar bo podlaga za kvalitetnejše mednarodne posle in nadaljnje večanje obsega izvoza. Naš interes je tudi v krepitvi domače surovinske in energetske baze, kakor tudi interes za trajno zadostne in kvalitetne materiale, ki nam jih bo lahko nudilo domače tržišče. Sicer pa se bomo ravnali po načelu najugodnejšega domačega ali inozemskega ponudnika.

Posebna skrb bo letos morala biti posvečena nadzoru nad stroški, kalkulacijami in cenami naših izdelkov, da bomo dosegli vsaj s planom določena razmerja v delitvi dohodka in predvideni dobiček.

Odnosi z družbenopolitičnimi skupnostmi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi temeljijo na družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih. Podjetje bo krilo splošno in skupno porabo sorazmerno z gospodarsko rastjo in z uspehom poslovanja podjetja.

Kadrovska in socialna politika

Kadrovska politika in sprejeta načela izhajajo iz resolucije skupščine SRS o osnovah kadrovske politike, družbenega dogovora o načelih kadrovske politike v občini Kranj in načelih kadrovske politike občine Kranj. Navedeni družbenopolitični in samoupravni dokumenti nas obvezujejo, da izvajamo kadrovsko politiko po teh načelih.

V kratkem obdobju moramo odpraviti odstopanja od teh načel, ki se v podjetju kažejo, predvsem v naslednjem: — v pretiranih zahtevah za prevrednote-

nje delovnih mest, čeprav imamo že izredno velik razkorak med dejansko in zahtevano izobrazbo. V današnjih pogojih, kjer je izredno velika možnost izobraževanja, takih odstopov ne bi smeli več dovoljevati, ker s tem negiramo in razvrednotimo prizadevanja tistih, ki se izobražujejo;

– odstopanja pri izobrazbi za zasedbo delovnih mest je dovoljevati samo v primerih, kot to določajo načela kadrovske politike. Imenovanje vršilcev dolžnosti za čas, daljši kot 1 leto, nima pomena, niti pravne osnove, predvsem ne za delavce, ki se ne izobražujejo;

– v primerih, kjer ne najdemo ustreznega kandidata, je potrebno uvesti postopek za razvrednotenje delovnega mesta s tem, da del odgovornih nalog prevzamejo delavci na drugih delovnih mestih;

– zaostriiti je treba zahtevo za izobraževanje za vse delavce, ki nimajo ustrezne delovne prakse (20 let), a zasedajo delovna mesta, za katera nimajo izobrazbe. S programom razvoja podjetja je določen tudi program potreb po kadrih.

Kadrovska struktura se mora izboljšati v smeri:

– visoko in srednje strokovnih kadrov, ki bodo delali v razvoju in sodelovali pri delu z znanstvenimi institucijami;

– visoko in srednje strokovnih kadrov, ki bodo delali na organizaciji proizvodnje in uvajanju sodobne tehnologije, organiziranju obdelave podatkov;

– strokovnih kadrih, ki bodo z manuelnim (strokovno-fizičnim ročnim delom) izdelovali orodja in merilne naprave in vzdrževali stroje;

– visoko in srednje izobraženemu ekonomskemu kadru za obdelavo podatkov, načrtovanje proizvodnje in obračunavanja (računovodstvo) in administrativno dejavnost;

– pručeniim proizvodnim delavkám in delavcem, ki bodo sposobni delati v proizvodnji.

Zaposlovanje delavcev je zelo omejeno in zato se bo potrebno z deli, ki zahtevajo večje število nekvalificiranih delavcev, preseliti v druga območja.

Zahteve po proizvodnih delavcih se bodo izpolnjevale s prerazporeditvijo delavcev.

Načela kadrovske politike in ustrezen

splošni akt je potrebno dopolniti s pogoji, kdaj delavec lahko preide iz ene v drugo temeljno organizacijo združenega dela. Zadrževanje delavcev ne sme ovirati njihovega napredovanja, prav tako prehajanje iz TOZD v TOZD ne more izkoriščati položaja nekaterih delavcev.

Pri izrednem izobraževanju je treba nadaljevati v istem obsegu s tem, da se omogoči delavcem tudi izredni študij družbenih ved. V ostalem pa je potrebno izobraževati kadre glede na kadrovske potrebe in ne toliko glede na želje, ki so največkrat izražene zaradi lažjega študija. (Npr.: študij na organizacijski in komercialni šoli ne pa na strojni in elektro.)

Pri politiki štipendiranja je treba nadaljevati s sedanjim obsegom. Zaostriiti je potrebno pogoje za čimhitrejši zaključek študija s posebnimi stimulacijskimi prijemi študentom, ki končujejo v rednem roku, ali prej.

Pri celotnem sklopu kadrovske problematike in načrtovanja kadrovske politike je treba upoštevati načela kadrovske politike ZKJ.

S posebnim programom je treba zagotoviti možnost izobraževanja in študija na srednjih in visokih šolah otrokom delavcev podjetja, ki zaradi socialnih razmer ne bi mogli študirati.

Socialna varnost delavcev je opredeljena s sprejetjem načel socialne politike tovarne. Zagotoviti je potrebno izvajanje varstva socialne politike, ki temelji na posebnem programu, ki zagotavlja posebno skrb:

– invalidnim in manj zmožnim osebam ter ostarelim delavcem,

– zdravstveno ogroženim osebam,

– mladoletnikom in ženam,

– materam samohranilkam.

Program socialne politike je potrebno konkretizirati tudi v smeri zagotovitve primerne stanovanja po sprejetih kriterijih in ocenjevalni listi prisilcev.

Politika nagrajevanja

Podjetje si prizadeva urediti svoj sistem nagrajevanja v skladu z družbenim dogovorom.

Sistem nagrajevanja, ki vključuje živo in minulo delo ter posebne pogoje za stimuliranje, mora v bodočem obdobju zagotoviti cilje, kot so bili ob sprejemu tega sistema nagrajevanja predvideni.

Minimalni osebni dohodki se lahko zagotovijo samo delavcem, ki zaradi psihofizičnih sposobnosti ne morejo dosežati predvidenih proizvodnih rezultatov. Delavce, ki ne želijo z delom sodelovati v združenem delu in zaradi lenobe in ležernosti ter stalne odsotnosti z delovnega mesta, ne dosegajo minimalnih zahtev dela, je potrebno izločiti iz delovne organizacije.

Minulo delo se nagraduje samo delno kot oblika dohodka na stalnost in nagrade jubilatov. Večji poudarek je potrebno dati pravicam do napredovanja in zagotovitvi stalnosti delovnih mest ter prednost izbiri boljšega dela.

Dosedanja praktična uporaba sistema še ni izbrala vseh možnosti uporabe stimulativnih oblik nagrajevanja (ocena dela, stimulacije do 150 % mesečnega OD, nagrade za tehnične izboljšave ipd.).

V tej smeri nagrajevanja je treba vzpostaviti poseben sistem, ki bo spodbujal boljše delavce.

Družbeni standard

Predvideni program stanovanjske gradnje ne daje zagotovil za izboljšanje stanovanjskega problema, ker stroški za stanovanjsko gradnjo rastejo neprimerno hitreje kot sredstva.

Za izboljšanje rešitve bo treba zagotoviti naslednje:

– prispevati za stanovanjsko gradnjo vsaj v taki meri kot doslej, to je 6 % od bruto OD, vendar moramo zahtevati spremembo delitve stanovanjskega prispevka, tako da bo ostalo v podjetju tretjina prispevka (2 %);

– v soglasju s posojiljemalci začeti postopek za vrnitev kredita, ali skrajšanje odplačilnega roka;

– delavce z višjimi OD napotiti, da si sami uredijo stanovanjski problem s pomočjo podjetja (odkup stanovanj, individualna gradnja);

– potrebno je zagotoviti take odnose in pogoje, v okviru katerih delavec z normalnim delovnim učinkom ne bi potreboval družbenih subvencij.

Organizacija prehrane mora temeljiti na večji skrbi za boljšo prehrano. V tej smeri je potrebno povečati obseg toplih obrokov ter zagotoviti tople napitke z uvedbo prodajnih avtomatov. TOZD Družbena prehrana mora biti pod stalnim nadzorstvom delavcev, ki imajo pravico do soodločanja pri upravljanju. Isto sodelovanje je potrebno zagotoviti tudi pri upravljanju samskega doma.

Urejanje zadev s področja varstva otrok je prepuščeno samoupravnim interesni skupnosti za področje izobraževanja in varstva. V prihodnjem obdobju bo potrebno zagotoviti, da se organizira tudi laično varovanje otrok po stanovanjskih naseljih in stolpnica, ker je stanje varstva izredno kritično. Podjetje v bližnji perspektivi izven sredstev, ki jih za varstvo prispeva, nima možnosti za ureditev varstva v podjetju, čeprav je o tem izdelana analiza in podan predlog.

Letovanje delavcev je področje, ki ni urejeno. Prizadevamo si za izgradnjo letovališča v Pineti in zagotavljamo pri tem vso podporo. Pri tem je potrebno štremeti za podaljšanjem sezone, organizirati delavcem cenena letovanja z organizacijo recepcijske službe in organizirati letovanja zdravstveno ogroženih delavcev v izvensezonskem času.

Kultura in rekreacija

Razvoj kulturnih prizadevanj je potrebno nadaljevati v smeri pomoči sekcijam, ki so ustanovljene v okviru sindikalne organizacije. V večji meri se bo potrebno povezovati s kulturnimi institucijami v občinah, s tem, da nastopajo v podjetju, oz. da se delavcem zagotovi obisk kulturnih prireditev.

Prevzeti je pokroviteljstvo nad kulturnimi prireditvami v občini, omogočiti nadarjenim delavcem izpopolnjevanje v tej smeri. Prizadevati se je treba, da skupno z ostalimi delovnimi organizacijami

sklenemo sporazum s kulturnimi institucijami za organizacijo kulturnih akcij, ki so blizu delavcu.

Razvoj delovne rekreacije mora pričeti načrtovano in zato je nujnost zaposliti posebnega delavca za to področje. Za razvoj rekreacije je treba urediti delno možnost tudi v okviru proizvodnih lokacij. Podjetje mora podpirati množične športe (smučanje, plavanje, atletiko, planinstvo, hoja ipd.), ki naj se jih udeležuje čimvečje število delavcev Iskre. V ta namen je treba izdelati dolgoročne programe.

Informiranje članov delovne skupnosti

Sistem neposrednega odločanja zahteva temeljitejši sistem informiranja. Tudi ustava opredeljuje odgovornost za objektivno, učinkovito in popolno informiranje. Tako informiranje postaja ustavna določba in obveznost. V zelo kratkem roku je treba izdelati sistem informiranja, ki mora obsegati:

- sklicevanje in sistem dela zborov delavcev (skupni in delni zbori);
- sklicevanje vodilnih in vodstvenih delavcev – sistem poslovnih informacij;
- informiranje v TOZD;
- informiranje prek glasila Iskra, informativnega lista, oglasnih desk, ozvočenja in ostalih oblik informiranja;
- sistem konkretnih informacij;
- zbiranje predlogov, pripomb, pobud posameznikov;
- obveščanje delegatov zbora združenega dela ter samoupravnih organov;
- posredovanje podatkov družbenopolitičnim organizacijam;
- odgovornost za informiranje.

Vključevanje informativnega sistema podjetja v informativni sistem ZP ISKRA in javni sistem obveščanja.

V roku pol leta naj se organizira služba, ki bo te probleme profesionalno reševala.

Odnos podjetja do družbenopolitičnih skupnosti

Osnova za vključevanje podjetja v samoupravni sistem družbenopolitičnih skupnosti je samoupravno sporazumevanje. V okviru občine so že sprejeti družbeni dogovori o

- načelih kadrovske politike,
- načelih socialne politike,
- reševanju stanovanjskih zadev,
- ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti (komunalne, požarne varnosti, telesne kulture ipd.)

Zagotoviti bo potrebno izvajanje sklepov organov družbenopolitičnih skupnosti in obveščanje teh skupnosti o stališčih podjetja.

V skladu z ustavnimi določbami bo potrebna večja povezava s krajevnimi skupnostmi na lokaciji, kjer so TOZD podjetja in v krajevnih skupnosti, kjer živijo delavci podjetja.

Razvijanje sistema SLO

Obramba države in neodvisnosti je pravica in dolžnost vsakega delavca in se izvaja v okviru programov splošnega ljudskega odpora. Na tem področju bo potrebna povečana aktivnost glede izobraževanja delavcev in izvajanje priprav za tako stopnjo pripravljenosti, da bo podjetje sposobno opraviti naloge v okviru obrambnih priprav in naloge glede proizvodnje v vojnih razmerah.

Za vodstvene funkcije je pri tem treba izbrati zanesljive delavce – komuniste, predvsem borce NOV, zraven njih pa tudi mlajše ljudi, ki bodo prevzemali izkušnje.

Na eni izmed prihodnjih konferenc organizacije ZK bo potrebno posvetiti posebno pozornost nalogam SLO in družbeni samozaščiti v podjetju.

Boj za vsak dinar

Pred nedavnim smo v Iskri pisali o lanskoletnem gospodarjenju v Polprevodnikih, danes pa je na vrsti obljubljeni prispevek o tem, kaj bi bilo treba narediti, da bi to Iskro podjetje končno le splavalo iz obstoječih težav. O tem in o načrtih smo se pogovarjali z vodilnimi delavci podjetja Živojinom Abramovičem, Mihom Žagarjem, Bogdanom Lipičnikom in Maksom Čemetom.

Kje so vzroki, da se je trboveljsko podjetje znašlo v težavah. Vodilni predstavniki so poudarili, da je največji problem Polprevodnikov v tem, da so se vodstvo in nekateri delavci vedno bolj ukvarjali s tem, kje bi dobili pomoč, nekega rešitelja, kot pa da bi se naslonili na lastne moči in tako končno le enkrat zadihali. V glavnem je bilo vse skupaj bolj usmerjeno v to, kje bi dobili denar ali licenco, kot pa da bi reševali notranje probleme z boljšo organizacijo dela, z večjim izplenom, se pravi, da bi z manjšimi stroški dosegli večjo realizacijo. Posojila, ki jih je najela tovarna, so tako visoka, da bi morala biti proizvodnja v Polprevodnikih trikrat večja, kot pa je zdaj. Rešitve z najemanjem novih posojil ne bodo mogli najti, saj je bistvo problema v tem, da povečajo proizvodnjo in zmanjšajo stroške.

Eno od pomembnejših vprašanj je tudi preusmeritev posameznih služb in nalog. Polprevodniki bodo morali bazični razvoj reševati v tesnejšem sodelovanju z ljubljansko elektrofakulteto in Iskri inimi razvojnimi oddelki. Poudariti je treba, da bodo morali perspektivni program razvoja prenesti tja, kjer je dosti strokovnjakov in že obstajajo utečeni raziskovalni aparati. V Trbovljah vsega tega nimajo, ali pa bi bilo predrago, da bi kaj takšnega tudi skušali uresničiti.

Eden od začetnih ukrepov za sanacijo podjetja je tudi ta, da se bo tovarna vključila v Iskro branžno organizacijo Industrija elementov in zabavne elektronike.

V okviru kratkoročnega programa bodo morali letos posvetiti tudi več pozornosti izboljšanju tehnološkega postopka posameznih faz dela. Razširiti bodo morali ozka grla, zboljšati slabe tehnološke postopke in povečati obstoječo linijo. Da bi razširili ozka grla bi morali investirati okoli 3 milijone dinarjev, s tem pa bi omogočili, da bi na obstoječem programu lahko dosegli še dvakrat večjo proizvodnjo. V podjetju imajo tudi stroje, ki so

izkoriščeni le 40%. Te stroje bodo morali aktivirati 100% in prodajati polizdelke, ker pač končnih izdelkov zaradi težav s programom Knapič ne morejo. Te dni se začnejo tudi pogovori o tem, da bi iz Poljske uvažali posebne tako imenovane tablete za izdelavo diod tako, da bi lahko uporabili tudi končne faze dela ter tako zadržali tržišče končnih izdelkov. Tu je še ena možnost in sicer ta, da v sodelovanju z ljubljansko elektro fakulteto dokončno osvojijo proizvodnjo varicap diod.

V perspektivnem programu razvoja bi se morali Trboveljčani usmeriti na tiste izdelke, ki jih uporabljajo Iskri tovarne. Kar tretjina do polovica programa Polprevodnikov bi morala biti vezana na tovarne ZP.

Za premostitev sedanjih težav so trboveljski tovarni vsi prizadeti obljubili pomoč. Združeno podjetje Iskra bo pokrilo izgubo, ki je nastala zaradi zagonskih stroškov. Iskra Commerce bo porok za nakup surovin, pomoč pa so obljubili tudi: trboveljska občina - predvsem moralnopolitično - SDK, Ljubljanska banka in drugi. Kljub tej pomoči pa bodo morali krepko zavhati rokave seveda trboveljski Iskri sami. Če se sami ne bodo z vsemi silami borili za večjo produktivnost, večjo delovno disciplino, za tehnični razvoj, potem tudi pomoč ne bo pomagala.

Polprevodniki gotovo niso ne prvo ne zadnje podjetje v Sloveniji in Jugoslaviji, ki je zašlo v podoben neprijeten položaj. Tudi hujše težave je premostilo že več podjetij, ko je kolektiv složno vložil določene napore. Več primerov imamo tudi v Iskri sami, na primer ljubljansko Vego, ki je zdaj že na zeleni veji. Delavci Vego so krepkeje prišli za delo, se odpovedali različnim nagradam, celo regresu, zdaj pa že lahko globoko dihamo in mislijo na prihodnost. Takšne, ali vsaj podobne naloge zdaj čakajo tudi trboveljski kolektiv. Problem je mogoče rešiti. Kolektiv je zdrav, mlad in če se bo

pravilno usmeril, bodo prišli tudi rezultati.

Na sestankih osnovne organizacije ZK so večkrat poudarili, da mora biti prav Zveza komunistov tisti pobudnik akcije za rešitev problemov. Moto te akcije je lahko tudi - boj za vsak dinar. Vsekakor je napačna dosedanja miselnost nekaterih, da je treba doseči le zastavljeni plan, ne glede na to, koliko bo uresničitve tega načrta veljala. Začeti bodo morali misliti predvsem na to, kakšen dohodek so ustvarili, to pa je spet tesno povezano z večjim izplenom, nižjimi stroški, povečano realizacijo in podobno.

Zboljšati bodo morali tudi notranjo organizacijo, saj bo treba doseči večje sodelovanje med posameznimi oddelki. Delati bo treba z obstoječim kadrom, ki ga itak ni na pretek, samo dati mu je treba naloge, ki jih je sposoben opraviti.

Lado Drobež

ISKRA-APARATI, LJUBLJANA

V trinajstih letih skoraj 8 milijonov za stanovanja

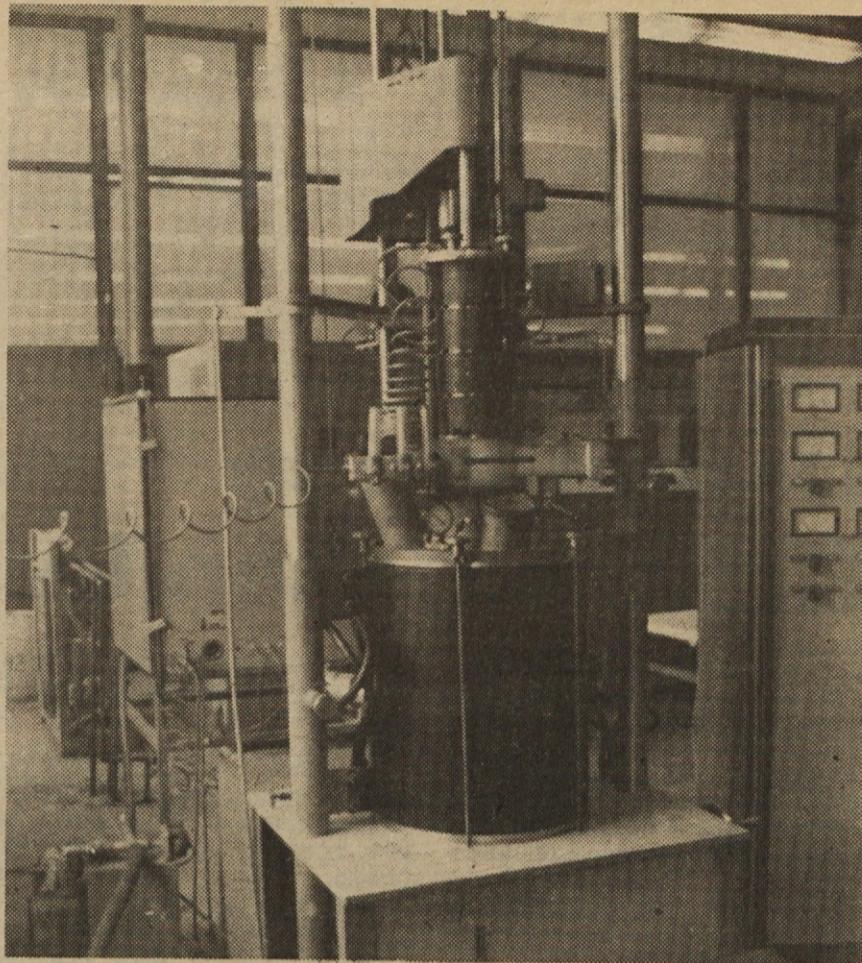
V naši tovarni električnih aparatov v Ljubljani so vsa leta obstoja tovarne, skladno z možnostmi, kolikor se je le dalo intenzivno skrbeli tudi za reševanje stanovanjskih vprašanj zaposlenih. Razumljivo, kljub vsem tem prizadevanjem stanovanjske problematike v celoti niso uspeli rešiti, kajti spričo vedno večjih nalog, je iz leta v leto raslo tudi število zaposlenih, s prihajanjem novih, predvsem mladih sodelavcev pa se je znova in znova pojavljala tudi potreba po še večjih finančnih sredstvih v te namene.

Podatki od 1. 1961 govore v prid trditvi, da je ta naša delovna organizacija v obdobju do 1. 1973 znatna finančna sredstva vložila v reševanje stanovanjske problematike zaposlenih, bodisi za nakup stanovanj, bodisi za pomoč delavcem pri individualni gradnji, ali pri nakupu stanovanj.

Danes Iskra - tovarna električnih aparatov razpolaga s 40 lastnimi stanovanji in sicer s 3 trisobnimi, s 25 dvosobnimi, s 7 enosobnimi stanovanji s kabinetom in s 5 enosobnimi stanovanji. Razen tega so letos v drugem nadstropju prejšnje upravne zgradbe tovarne uredili še 18 samskih sob, predvsem za matere samohranilke in samske člane kolektiva, ki niso imeli lastnih sob.

Še veliko večji je delež tovarne pri pomoči k individualni gradnji, oz. h nakupu njihovih lastnih stanovanj. Od 1. 1961 do konca preteklega leta je tovarna električnih aparatov 339 zaposlenim dodelila skupno 7.683.787 dinarjev posojil pod ugodnimi pogoji in jim tako omogočila hitrejšo rešitev stanovanjskega vprašanja.

Te številke dokazujejo pravilen odnos vodstva tovarne do članov delovnega kolektiva, to pa se nedvomno pozitivno odraža tudi v odnosih kolektiva do tovarne in do izpolnjevanja njenih, iz leta v leto obsežnejših in zahtevnejših obveznosti. J.C.

Naprava za vlečenje kristala.

ISKRA-ELEKTROMEHIKA, KRANJ

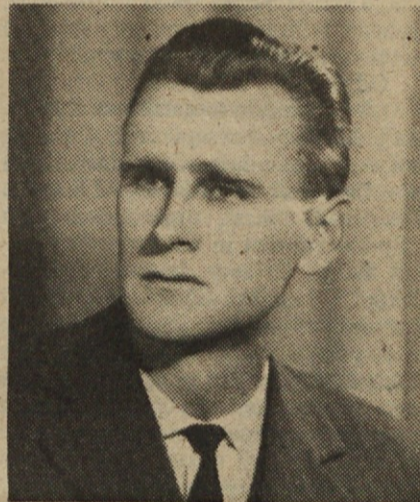
Obširen program gasilcev

Industrijsko gasilsko društvo kranjske Iskre si je na svoji prvi redni seji po letošnjem občnem zboru postavilo kar obširen program dela za leto 1974. Kot člani solidarnostne, človekoljubne in družbeno koristne organizacije bodo gasilci tudi vnaprej vedno in povsod pripravljene podpreti vsa prizadevanja v korist ljudstva. Osnovna naloga bo izobraževanje članstva v gasilski teoriji in praksi ter v znanju, potrebnem za delo v civilni zaščiti. Ker je del gasilske opreme že v precejšnji meri dotrajan, jo je treba v letu 1974 obvezno dopolniti z novo in sodobnejšo. Poleg paradnih uniform, vsaj 20 po številu, je nujno treba nabaviti tudi delovne uniforme in pasove za vse aktivno članstvo. V letu 1974 moramo obvezno izuriti vsaj desetino mladih članov IGD, da se bo moč aktivno vključiti tudi v gasilska tekmovanja.

V vrste IGD je treba sprejeti še več mladih članov našega delovnega kolektiva. Zavedno je treba stopiti v stik s predsednikom mladinske organizacije in pri mladincih vzbuditi zanimanje za vstop v gasilsko organizacijo. Nove člane, ki vstopajo v delovni kolektiv naše tovarne, je treba takoj ob sprejemu seznaniti z našo delovno disciplino tudi glede gasilske preventivne: prepoved kajenja na prepovedanih mestih, brezbriznega odmetavanja cigaretnih ogorkov in drugo.

Posebno in večjo pozornost je treba posvetiti dislociranim delovnim enotam. V novi tovarni na Laborah je treba ustanoviti izvežbano gasilsko desetino, kar je povsem dosegljivo glede na veliko število zaposlenih in že obstoječi gasilski kader.

Aktivni člani IGD se morajo redno udeleževati gasilskih vaj, s čimer bodo

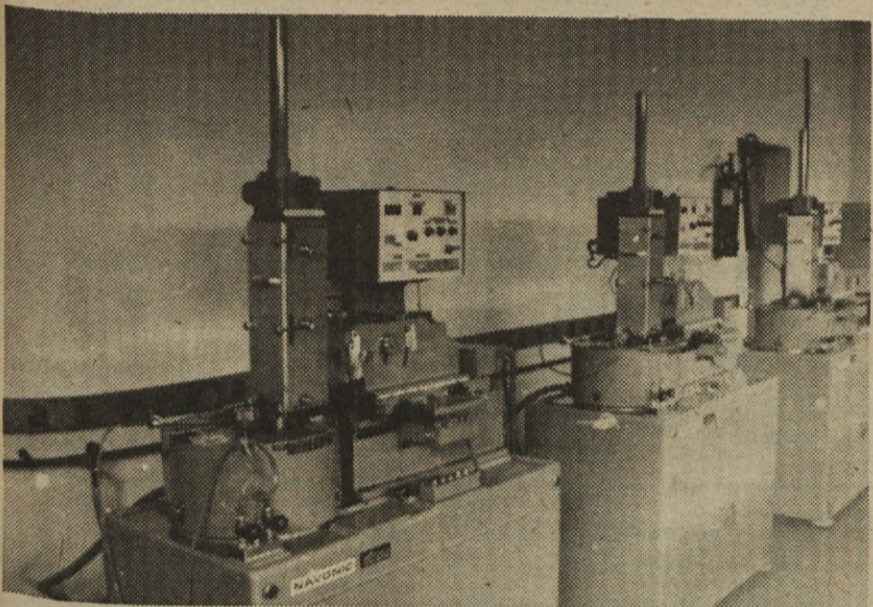
Predsednik GD Elektromehanike - Ludvik Saje.

dosegli potrebno izurjenost za pomoč ob morebitnih elementarnih nesrečah, obenem bo s tem popularizirana gasilska dejavnost med kolektivom.

IGD tovarne Iskra bo tudi vnaprej obdržalo tesne stike z gasilskimi društvi tovarne „SAVA“ in „Tekstilindusa“, prirejala bo skupne gasilske vaje, s čimer bodo izmenjane koristne strokovne izkušnje, prav tako pa tudi s prostovoljnimi gasilskimi društvi na območju občine Kranj, s katerimi smo sodelovali že doslej.

Vse kaže, da bo IGD tovarne Iskra pristopilo v članstvo „Gasilskega muzeja Slovenije“ v Metliki z letno članarino din 50.-, prav tako pa bo skušala pridobiti čimveč posameznih članov svojega društva, da z letnim prispevkom din 10 postanejo člani omenjenega muzeja.

Tak je torej program našega IGD za letošnje leto. Želimo, da bi ga naši gasilci mogli v celoti uresničiti. Pf

Avtomatične žage za rezanje kristala.

Pred 80-letnico Iskre - Industrije EMO Celje

Skozi viharje v svobodo

Danes v podlistku začnemo objavljati zapis Emila Jejčiča o zgodovini EMO Celje, ki bo ob dnevu Iskre praznovala osemdesetletnico obstoja.

Letos poteka osemdeset let, odkar je začela obratovati sedanja tovarna Iskra - EMO v Celju. Zgodovina razvoja te tovarne je tesno povezana s predvojnimi dogodki v delavskem gibanju v Sloveniji. Te dogodke bom poskušal prikazati tako, kot so se odvijali, predvsem pa v luči prebujajoče se proletarske zavesti slovenskega delavstva.

Težka je pot, ki jo je v boju za svojo svobodo in za svobodo vseh jugoslovanskih narodov prehodil delavski razred Jugoslavije. Če hočemo vsaj malo dojeti to pot, se moramo ozreti nazaj v zgodovino delavskega gibanja, katere del je tudi delavsko gibanje v tovarni Iskra - EMO v Celju, ki se je začelo že v prvem letu njenega obratovanja.

V drugi polovici osemnajstega stoletja se je začela industrija naglo razvijati, z njo pa tudi kapitalistični sistem, ki je izkoriščal nove izumne za ustvarjanje ogromnega kapitala, ki se je stekal v roke posameznikov.

Nastajali so karteli, trusti in koncerni. Začel se je izvoz kapitala in razdelitev sveta med imperialistične sile. Kapital je bil varno plasiran le tam, kjer je upnik imel tudi politično oblast. Med imperialističnimi državami se je zaradi tega začela tekma za osvojitve dotlej svobodnih dežel.

Lenin, ki je najbolj temeljito proučil gospodarstvo in družbene odnose v devetnajstem stoletju in v začetku dvajsetega stoletja je označil imperializem kot „kapitalizem v najvišjem štadiju razvoja, ko je zgrajeno gospodarstvo monopolov in finančnega kapitala, ko je izvoz kapitala dobil izrazito pomemben značaj, ko se je začela delitev sveta med mednarodne truste in je izvršena delitev sveta med največje kapitalistične dežele.“

S spremembami družbenega sistema je nastalo tudi delavsko gibanje, ki se je kljub brezobzirnemu zatiranju vladajočega kapitalističnega razreda vedno bolj razvijalo in krepilo. Delavstvo se je začelo organizirati v svoje organizacije in postajalo vedno enotnejše v boju za svoj obstoj in v boju proti izkoriščanju človeka po človeku.

Že 1. 1868 je bila v Avstro-Ogrski osnovna sekcija prve internacionale, toda njene organizacije so bile takrat še šibke, ker je bilo delavstvo še maloštevilno. Razvile so se kasneje, vzporedno z razvojem industrije.

Pred prvo svetovno vojno je bilo delavstvo v bivši Avstro-Ogrski monarhiji že dobro organizirano. Zaradi nizke življenjske ravni so takrat nastali veliki nemiri, ki pa so bili zaradi oportunističnega stališča nekaterih delavskih voditeljev slabo organizirani.

Slovenski proletariat je nastajal vzporedno z razvojem industrije v glavnem iz kmetov in obrtnikov. L. 1871, triindvajset let pred ustanovitvijo sedanje tovarne Iskra - EMO, je bila v Sloveniji prva stavka, v kateri so stavkali krojaški pomočniki. Zavešč delavskega razreda se je v tej dobi na Slovenskem čedalje bolj krepila tako, da so slovenski delavci že 1. 1890 zahtevali osemurni delavnik ter enako in splošno volilno pravico.

Dve leti po ustanovitvi tovarne - 1. 1896, je bila na Slovenskem ustanovljena jugoslovanska socialdemokratska stranka (JSDS), ki naj bi zajemala vse ozemlje južnih Slovanov v avstrijski polovici monarhije.

TUJ GOSPOD PRIDE V CELJE

Ob koncu devetnajstega stoletja je bila industrija na Slovenskem v glavnem v rokah nemških kapitalistov. Ti so neusmiljeno izkoriščali slovenskega delavca.

L. 1893 se je pojavil v Celju neki tuj, gospodski človek. Bil je v najkrepkejših letih in na videz zelo preudaren in odločen. Obiskoval je tedanje nemške veljake v Celju in jim razlagal svoje načrte. Teh ni bilo treba posebej pričrtevati, če je šlo za

doselitev novega Nemca v lepo slovensko mesto Celje. Obljubili so mu vso pomoč in mu izrekli celo priznanje za njegovo prizadevanje.

Tujec je bil Adolf Westen, doma iz Luttrighausena v Westfaliji. Mož ni živel v svojem rojstnem kraju, pač pa je več let prebival v Knittelfeldu na Gornjem Štajerskem. Tamkaj je njegov stari stric Hardt imel tovarno emajlirane posode, on pa je bil kot njegov nečak trgovski potnik, poln trgovskega duha, zanesljiv in uspešen v vsakem poslu.

Samoljubni Adolf Westen pa ni hotel biti le trgovski potnik in si je vroče želel samostojnosti, da ne bi bil odvisen od strica, da bi delal sam zase in si ustvarjal svoj kapital. Kot trgovski potnik je dobro vedel, da ima proizvodnja emajlirane posode lepo prihodnost. Na Balkanu in še dalje na vzhodu takrat ni bilo še take tovarne, ki bi izdelovala emajlirano posodo, potrebno povsod in vsakomur. Italija in dežele onkraj Sredozemskega morja so bile obetajoče tržišče, prav tako pa tudi Rusija. Skratka, ponujala se je neizčrpna prodaja in velikanski dobiček.

Adolf Westen je ogledoval zemljevid in prst mu je obstal tam kjer je pisalo „Cilli“ (Celje). Skozenj sta tekli mednarodna cesta Dunaj-Trst in železniška proga. Tik ob moestu pa se je vila lepa, ponosna reka Savinja. Od Celja so vodile poti na vse kraje sveta. Trst, Reka, Zagreb, Beograd, Solun, Carigrad in dalje v širni svet. To je bil kraj kot nalašč za postavitev tovarne.

Mož je vedel, da mu bo podjetje uspelo, če bo čim bližje tržišču, hkrati pa naj stoji na trdnih tleh, ki jih varuje moč nemške oblasti. Westen je vedel, da smer

njegovih trgovskih težej poteka vzporedno s širjenjem političnega in gospodarskega pritiska nemškega cesarstva na vzhod, pri čemer mu je Avstro-Ogrska poslušna zaveznica in pomočnica. S takšnimi močnimi stremljenji uskladiti lastno podjetnost pa je pomenilo zagotovljen uspeh.

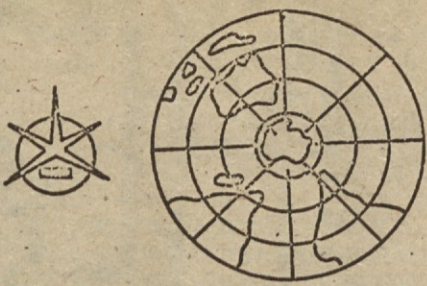
Celje, ali kot so ga Nemci imenovali „Cilli“, ki je imelo tedaj 6500 prebivalcev je ta nemški gospod izbral za sedež svojega podjetja.

Pri njegovi odločitvi je bilo važno tudi to, da so bili v neposredni bližini železarna Štore ter rudniki Laško, Zabukovica, Velenje, Hrastnik in Trbovlje. V bližnji okolici pa se je ponujala cenena delovna sila, ki je bila takrat še navezana na kmečko zemljo in v svojih zahtevah zelo skromna. Na območju sedanje Celja sta bili takrat dve občini. Celjsko mestno občino so imeli v rokah Nemci, okoliško občino pa Slovenci. Adolf Westen se je odločil zgraditi svojo tovarno v Gaberju, ki je sodilo pod slovenski občinski odbor. Mestna občina je bila preveč stisnjena za postavitev tovarne. Za Westna pa je pomenilo postaviti tovarno na tla slovenske zemlje velik uspeh, saj je vedel, da bodo tovarno vodili priseljenci Nemci in se bo na ta način utrjevalo nemštvo, prodirajoče proti Jadrano. Moč kapitala bo osvajala gospodarsko in s tem tudi politično. Tudi preprosti občinski može okoliške občine so mu izrekli svojo hvaležnost, kot tujemu gospodu, saj bo zaposloval domače ljudi vsaj za težja dela, poleg tega pa bo tudi del svojih davkov plačal občini.

Za podjetnega moža ni bilo nobenih ovir in je z lahkoto uspeval. Kupil je prostrano

„SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO“

Uspeh ekipe Elektromehanike

Predzadnja finalna radijska oddaja „Spoznavajmo svet in domovino“ je prinesla nov uspeh mladinski ekipe Elektromehanike. To je lep uspeh in zavedati se moramo, da sama pot do zadnje finalne oddaje ni bila lahka, kajti premagati je bilo potrebno štirinajst dobrih ekip iz štirinajstih slovenskih podjetij. Z uspehom smo zadovoljni še toliko bolj, ker je bila naša ekipa verjetno edina, v kateri so nastopali samo tekmovalci kolektiva, katerega ime nosijo. Sicer pa lahko vprašamo za mnenje enega od članov naše ekipe, obenem pobudnika, da je ekipa sploh začela nastopati. To je Jože Perko.

Vprašanje: „Kako je prišlo sploh do nastopa, kakšne težave ste imeli in kakšni so tvoji vtisi o tekmovalstvu samem?“

Odgovor: „Ne spomnim se natančno, mislim, da je bilo koncem septembra, ko mi je sedanjí predsednik OK ZMS Kranj tov. Ciril Sitar sporočil, da RTV vsako leto, tudi tokrat, organizira oddajo „Spoznavajmo svet in domovino“. Vprašal me je, če smo, kot največji kolektiv v kranjski občini pripravljene nastopiti na oddaji. Obljubil sem, da bom poizkušal zbrati ekipo. To ni bilo tako lahko, kot je mogoče videti na prvi pogled, kajti treba je bilo najti čim bolj razgledane mladince, ki so pripravljene tudi nastopati. Težava ni bila opisoval, bilo jih je precej, po nekaj zamenjavah se je izoblikovala ekipa v postavi Boža Udovič, Zdravko Gorjanc, psiholog, Ivo Verger (orodjar), Janez Kristan (pravnik), Jože Perko (tehnik).

Naša ekipa je, kot že rečeno, ekipa zaposlenih mladih, ki so pripravljene žrtvovati marsikatero urico prostega časa za pripravo in študij iz tako široke (splošne) tematike. Jasno je, da imajo ekipe, v katerih nastopajo praktično sami študenti, pred nami veliko prednost. Imajo neprimerno več časa za pripravo, pa tudi marsikatero področje znanja jim je veliko bolj v spominu, kakor nam. Mislim, da bi moralo biti uredništvo oddaje pri pisanju propozicij bolj dosledno in bi smelo dovoliti nastop res samo tistim mladim, ki so zaposleni v kolektivu, katerega „barve“ zastopajo.

Rad bi povedal še to, da je naslednja oddaja (zadnja) v Anhovem. Ravno ekipa Salonita je ekipa, v kateri nastopajo sami razgledani in dobro pripravljene študentje. Zato lahko realno pričakujemo, da bo ekipa Salonita

zmagovalca, vendar to še ne pomeni, da ne bomo skušali doseči zmago ali pa vsaj čim bolj tesen rezultat in časten poraz.

Ob koncu bi se v imenu ekipe rad zahvalil vsem navijačem za moralno pomoč, upravi in PO Elektromehanike za razumevanje, tovarniški organizaciji ZM pa za vsestransko pomoč in sodelovanje.“

V imenu celotnega kolektiva Elektromehanike želim ekipi čim več sreče na nastopu v Anhovem. Lapanja

OK ZMS Kranj pripravlja študijsko-raziskovalni center

Glede na specifičnost dela mladine, bo potrebno opraviti vrsto analiz, da bi omogočili delovanje brez napak, ki so se pojavljale v preteklih letih. Za dajanje pobud za raziskovalno delo na področju ZM bo potrebno ustanovljati študijsko-raziskovalne centre po vseh večjih občinskih konferencah ZMS v republiki.

Občinska konferenca ZM v Kranju že pripravlja takšen center. V prihodnosti namreč nameravajo preiti na elektronsko obdelavo podatkov, v sodelovanju s študijsko-raziskovalnim in izobraževalnim centrom (ŠRIC) pri republiški konferenci ZMS. Ko bo uveljavljena nova organiziranost mladinske organizacije in bo vanjo vklju-

čeno večje število študentske in delavske mladine, se bo povečala tudi potreba po analitičnem spremljanju delovanja ZM v vseh strukturah. OK ZMS Kranj se bo povezala tudi z Višjo šolo za organizacijo dela. Študentje računalništva, predvsem tisti, ki študirajo izredno, bodo lahko mnogo pripomogli k analitičnim raziskavam dejavnosti družbeno-političnih organizacij na Gorenjskem.

Naloge, ki jih bo reševal novi študijsko-raziskovalni center, bodo velikega pomena tudi za učinkovitejšo regionalno povezovanje med občinskimi konferencami ZMS, katero do zdaj ni bilo najboljšo. Naj naštejemo le važnejše: izdelovanje analiz stanja

ANGELCA HVASTJA, zaposlena v TOZD Električna ročna orodja v podjetju Elektromehanika Kranj, je po 21-letnem vestnem delu v Iskri odšla v zasluženi pokoj. Iskreno se zahvaljuje vsem sodelavcem za izredno pozornost in lepo darilo ob odhodu.

NEČLOVEŠKO IZKORIŠČANJE SLOVENSkih DELAVCEV

S prvim dnem obratovanja Westnove tovarne, se je začela tudi zgodovina nečloveškega izkoriščanja, kakršnega je zmožen le tuj in brezčuten kapitalist. Stari Adolf Westen, kakor tudi njegova naslednika August in Adolf Westen so vedno ugotavljali, da je pridnost, sposobnost in poštenost delavcev v Sloveniji najboljša v vsej Srednji Evropi.

Te izkušnje so nemški kapitalisti dobili pri vseh drugih tovarnah, ki so takrat obstajale v raznih državah Srednje Evrope. Tako oceno je dal stari Westen in njegova nečaka slovenskim delavcem, ki so mu s svojimi krvavimi žulji ustvarili v poznejšem času ogromno bogastvo. Stari Westen in njegova poznejša generacija pa so izkazali slovenskim delavcem za njihovo sposobnost, poštenost in pridnost kaj malo, ali nič hvaležnosti. Kot bomo videli iz poznejših dogodkov, je bila vsa Westnova dinastija najokrutnejši in največji kapitalistični izkoriščevalci slovenskih delavcev.

To izkoriščanje se je začelo takrat, ko je prvi slovenski delavec stopil v provizorično urejeno leseno barako, ki jo je Westen postavil na mestu, kjer je danes velika tovarna Iskra - EMO. Iz te barake so zrasla pozneje velika tovarniška poslopja, pod katerimi se je širil in izpopolnjeval tehnični proces proizvodnje.

Tovarna je prejela vedno več naročil, zato jo je nenehno širil in si ustvarjal vedno večji dobiček. Slovensko delavstvo, o katerem se je tako „pohvalno“ izražal, pa je brezobzirno izkoriščal. Nezaslišani delavci so morali delati od šeste ure zjutraj do

osemnaest ure zvečer. Samo opoldne so imeli uro časa za kosilo, če se je to lahko tako imenovalo, in za odmor. Westnovo izkoriščanje delavstva sodi v najbolj surov, brezčuten in nečloveški način izkoriščanja človeka po človeku, ki ga kapitalistični sistem lahko zmore, ne da bi bile pri tem ohranjene njegove koristi.

Westen je v svoji tovarni zaposloval moške in ženske ter otroke. Plačeval jih je po eno do dve kroni na dan. Medtem, ko je njegovo bogastvo iz dneva v dan naraščalo, so okrog tovarne zivotalirali njegovi delavci s svojimi družinami, ki so bile izčrpane in sestradane. Zlasti neusmiljeno in nečloveško je izkoriščal otroke, ki so pogosto opravljali pretežka dela za plačilo, ki ni niti zadostovalo za dober kos kruha na dan.

Toda, to ga ni motilo, kajti če bi opravljali taka dela odrasli ljudje, bi ga to stalo mnogo več, otroci pa so dela opravili skoraj zastonj.

Ce otroci niso dolgo vzdržali napornega dela, jih je enostavno nagnal in zaposlil druge, ki so lačni kruha vedno čakali na zaposlitev pred tovarno. Tako se je godilo tudi odraslim delavcem in delavkam. Če je nagnal iz tovarne deset delavcev jih je čakalo na zaposlitev pred tovarno desetkrat več.

Delovne sile je bilo v takratnih časih na pretek in Westen je kot brezčuten nemški kapitalist vedel, kako je treba ravnati. V takih pogojih se tudi nihče izmed delavcev ni upal zoperstaviti takemu nečloveškemu ravnanju tujega gospoda, kajti bojazen, da bo odpuščen in bo tako ob svoj boren zaslužek, je bila prevelika. Delavstvo je bilo takrat še šibko v svoji razredni zavesti in brez svoje razredne organizacije.

Potrebna je boljša povezava nabave s proizvodnjo

O LETOŠNJI PROIZVODNJI GOVORI DIREKTOR TOZD „STIKALA“ PETER KOBAL

Vprašanje: Za koliko % je letošnji plan večji od lanskega?

Odgovor: Lanski plan smo presegle za 8 %. Planirana proizvodnja za leto 1974 znaša 13 milijard S din. Tako postavljen plan vsebuje tudi povečane cene za približno 15 %.

Vprašanje: Ali pomeni povečani obseg proizvodnje tudi večje število zaposlenih?

Odgovor: Že približno 3 leta imamo 320 zaposlenih. Za potrebe proizvodnje bi potrebovali vsaj 335 ljudi. To pa je spričo težav pri zaposlovanju in pri zahtevnih proizvodnih programih Elektromehanike težko doseči. Zahtevam trga bi zadostili šele z večjim proizvodnim planom kot je sedanjí, a tega ne moremo storiti ravno

zaradi pomanjkanja novih sodelavcev in surovin. V prvem četrtmesečju smo izpolnili svoje obveznosti ter jih celo presegle za 4,3 %. Tudi izpolnjevanje asortimenta lahko pohvalno ocenim.

Vprašanje: Kakšni so problemi glede letošnje nabave materiala?

Odgovor: Občutiti je veliko pomanjkanje reprovromateriala in surovinске baze. Glavni razlog vidim v subjektivnih dejavnostih. Želeli bi si bolj življenjsko povezavo nabavnih služb s proizvodnjo.

Vprašanje: Kaj predlagate?

Odgovor: Zbližanje nabavnih in proizvodnih funkcij. Že sedaj se nam maščuje pomanjkljivi sistem povratnega informiranja po vertikali. Vmes je preveč stopenj. V sedanjem poostrenem proizvodnem režimu pa se bo ta napaka iz preteklosti še povečala. Tega ni kriva le svetovna energetska kriza. Izvažati bi morali le viške, ne pa doma potrebnih kvalitetnih reprovromaterialov in polfinalnih

izdelkov. V tej zvezi bi morali sprejeti ustrezni družbeni dogovor.

Vprašanje: Kako pa je s cenami?
Odgovor: Podvržene so družbeni kontroli in močni konkurenci na jugoslovanskem tržišču. V vsakokratno povečanje morata privoliti tako proizvajalec kot potrošnik. Žal pri prodaji ni enotnih pogojev. Radi bi pospešili proizvodnjo stikalnih naprav, ki so projektirane pri nas. V individualnih naročilih skušamo uporabljati predvsem svoje elemente. Cene določijo podpisniki pogodb od primera do primera. V osnovnem programu stikal imamo posebne izvedenke za želje individualnih kupcev.

Direktor TOZD „Stikala“ - Peter Kobal

organiziranosti v novi strukturi ZM na terenu in v delovnih organizacijah, spremljanje mladinskih delovnih akcij itd. Nepogrešljivo bo delo novega centra na področju kadrovske politike in izobraževanja. Koristne bodo tudi kratke analize aktivnosti posameznih komisij pri OK ZMS in tovarniških mladinskih organizacijah. Celoten informacijski sistem bo moč izpopolniti. Pri Občinski konferenci ZM v Kranju se že zavedajo, da tudi na področju družbeno-političnega življenja ni več možno shajati brez pomoči strokovnih institucij, kakršna bo novi center. Alojz Boc

Pred konferenco ZK ZP Iskra

Sekretar ZK v ZP Iskra tov. Marjan Vrabec nam je o dejavnosti organizacije ZK med drugim povedal tudi tole:

Člani ZK v ZP Iskra se prizadevno ukvarjajo s pripravami na bližnji konferenco, ki bo v teku enega meseca. Zbirajo material za reorganizacijo, evidentirajo nove sekretarje in oblikujejo nove svete.

Najprej bomo obravnavali poročilo o oblikovanju TOZD, kar ni bila niti enostavna niti kratkotrajna naloga. Trenutno vlagamo v Iskri precejšen napor v branžno organiziranje. Seveda je s tem veliko dela in priprav; obravnavali bomo tudi tekoče organizacijske probleme.

Iskra - Tovarna orodij, Ljubljana, Stegne 15

1. Komisija delavskega sveta za razpis odgovornih delovnih mest na podlagi sklepa DS - tovarne vabi k sodelovanju in

ponovno razpisuje prosto delovno mesto

VODJE finančno-računskega sektorja

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo razpisanega delovnega mesta zahtevajo naslednji posebni pogoji:

Da ima kandidat končano: visoko izobrazbo ekonomske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj na odgovornih mestih v finančni stroki, višjo izobrazbo ekonomske ali pravne-upravne smeri in 7 let delovnih izkušenj na odgovornih mestih v finančni stroki, srednjo izobrazbo ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj na odgovornih delovnih mestih v finančni stroki.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite - Razpisni komisiji

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta - vendar najmanj 15 dni od objave.

Odbor za medsebojna razmerja objavlja naslednja prosta delovna mesta:

- FINANČNEGA KNJIGOVODJE
- SKLADIŠČNIKA surovin
- ORODJARJA I

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo objavljenih prostih delovnih mest zahtevajo naslednji posebni pogoji:

pod a) končana ekonomska srednja šola s 4 leti prakse v fin. stroki, ali nepopolna sred. šola - tečaj s 6 let prakse v fin. stroki, pod b) končana tehniška srednja ali delovodska šola - strojna in 4 leta prakse, ali poklicna kovinarska šola in nad 8 let prakse v kovinarski stroki, pod c) visoko kvalificiran delavec - orodjar s 4 leti orodjarske prakse ali poklicna kov. šola - orodjar z 8 let orodjarske prakse.

Za objavljena delovna mesta je določeno poskusno delo do 2 mesecev. Ponudbe na objavo pošljite ali se osebno zglasite na razgovor. Objava velja do zasedbe prostih delovnih mest.

zemljišče po zelo nizki ceni tako, da je v naslednjih letih lahko brez ovir večal svojo tovarno. Vedel je, da bo moral biti začetek skromen in, da bo iz čedalje večjih dobičkov raslo novo podjetje. Raztegovalo bo svojo trgovsko mrežo in kopicilo ogromno bogastvo v lastnikovih rokah.

Vse te račune je delal Adolf Westen s hladno pametjo in ni bilo mogoče predvideti niti enega dejstva, ki bi utegnili oteževati uredništev širokopoteznih načrtov.

Adolf Westen je bil star tedaj 44 let, ko si je v Gaberju zgradil najprej majhno delavnico, ki je pričela delati le v neznatnem obsegu.

PRVI DAN OBRATOVANJA

Prvi delovni dan novega podjetja se je začel dne 8. oktobra 1894. Deset delavcev je delalo v majhni leseni baraki, po dveh mesecih pa se je njihovo število povečalo na štirinajst. Med temi je bilo nekaj preizkušanih nemških delavcev, ki jih je poslal strog svojem nečaku v pomoč iz Knittelfelda. To so bili v glavnem predelavci. Spočetka so le emajlirali posodo, surovo posodo pa so dobivali iz Knittelfelda. Delavci so delali ob nizkih mezdah, tudi po 12 ur dnevno, včasih tudi več in so jim ta delovnik skrajšali na 10 ur dnevno šele v l. 1900.

Ze leto dni pozneje se je obrat razširil in je zaposloval 41 delavcev. Adolf Westen je poklical iz Nemčije v Celje svoja dva nečaka Augusta in Adolfa Westna, da ju je uvedel v poslovanje tovarne. Ker je hotel pospešiti njen razvoj, je ustanovil komanditno družbo z družabniki, ki so vanjo vložili svoj ustanovni kapital.

